

ХОСИЯТ РУСТАМОВА

НАЖОТ

Шеърлар

ТОШКЕНТ «МАЪНАВИЯТ» 2003

Хосият Рустамова шеърлари ўйчан-маъюслиги, камсуқумлиги билан ажралиб туради. Бадиий бўёқлари жуда қуюқ. Юракнинг энг теран қатламларидан сизиб чиққан. Мисралар равон, туйғулар самимий.

Хуллас, шеърятга кириб келган янги бир истеъдоднинг истиқболи катта умидлар туғдиради.

Р 92

Рустамова, Хосият.

Нажот: /Шеърлар/. – Т.: «Маънавият», 2003. – 120 бет.

ББК 84 (5У) 6

Р 4702620204-35
М25/04/-03

© «Маънавият», 2003

* * *

Хосият — шубҳасиз катта шоира. Диди ва юраги бор одам. Сўзлари ниҳоятда рост, дардли ва ажабтовур тарзда самимий. Энг муҳими, мукамалликнинг чексизлигини англаган ва ижод илоҳий иш эканлигини тушунган ижодкор.

Унинг ўқиш ва уқишга жиддий қараётгани ҳам кўришиб турибди.

Мен анчадан буён бундай рост туйғули шеърларни ўқимаган эдим. Юракдаги оғриқни қоғозга кўчириш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Хосият бу оғир илҳомли ишни уdda қилган. У мавзу излаб кўчага қарамаган. Юрак чексиз мавзу эканлигини покиза иқтидор билан ҳис этган. Шеър бир томчи кўз ёшга айланган юракдан иборат эканлигини англаган. Туйғулари чин ва жуда чиндир. Уларда ички бир шиддат — шоирлик жўшиб турибди.

Мен Хосият Рустамованинг шеърларини масъулият ва мамнуният билан шеърхонга тавсия қиларканман, барчани янги шоир билан қутлайман.

Усмон АЗИМ,
Ўзбекистон Халқ шоири

ШЕЪРИЯТ

Кечикиб бўлса-да келдим-ку ахир,

Нечун кипригингдан

Ёш оқар сизиб.

Тонгда чиққан эдим...

қаерларгадир—

Мени лойқа сувлар кетди оқизиб.

Тентидим ...

ўттиз йил

беимкон, сарсон,

Ўттиз йил ўзимдан бўлдим-ку жудо.

Мени қучоғингдан қувмагин осмон,

Мени юрагингга яқин ол, худо!..

Ўзимни йиғлатиб томоша қилдим,
 Дарахтлар қўлида бошланди титроқ.
 Кўкариб бошимда
 Турармидинг Сен —
 Мен сенинг бағрингда йиғласам, тупроқ?!
 Қип-қизил қонимда оқяпман ўзим,
 Кимдан айро тушиб,
 Урилиб кимга?
 Қаерда юрибсан...
 Бормисан, кўзим —
 Қаерга кетяпман шу кетишимда?!
 Осмонни кўтариб чарчади елкам,
 Тоғлар уваланиб кетди кафтимда.
 Азизим... Энди мен...
 Қандай яшайман?
 Қуёшлар исиниб турса тафтимда.
 Ўзимни кузатиб қўйдим —
 Ер шари,
 Лаҳзада ўзини қувди қамчилаб.
 Сени соғиняпман кетганим сари —
 Жонимни ичяпман томчи-томчилаб.
 Тўкилиб боряпман хазонлар каби,
 Ям-яшил боғларни кўриб тушимда.
 Айт, мени кимлардан
 Асрадинг, Раббим
 Қаерга кетяпман шу кетишимда?!

ШЕЪРИЯТ

Юрагимга санчилади туғ,
Яшамоққа қўймайди жоним.
Сенинг йўлинг бунчалар ёруғ —
Шеър майдони — Жанглар майдони.

Ер гумбирлар... шеърнинг қонида —
Ҳузурига чақирар Тангрим.
Шеъриятнинг соф майдонида,
Бошланади юраклар жанги.

Ҳар томондан учиб борар ўқ,
Ҳар томондан нишонда сарҳад.
Бу майдондан чиқиб кетмоқ йўқ,
Бу майдонда ўлиш бор фақат.

Бир оз чида. Юрак. Ён. Бағрим,
Бораётир тонглар ёришиб.
Наҳот бекор ўтмоқда умрим
Тўтиқушлар билан олишиб.

Мени қайга бошламоқ бўлар
Бу кўчадан бешон ўтганлар?!
Юракларин ташлаб кетарлар —
Бу майдонни ташлаб кетганлар.

* * *

Кўкда булут сузади кўм-кўк,
Ерга осон сингийди овоз.
Сизда айб йўқ,
Менда гуноҳ йўқ —
Бу — Тангрининг фармони, холос.
Осмон турар бағрини очиб,
Замин пойингизда синади.
Кетиш мумкин — қаерга
қочиб —
Биз — ҳукмнинг ижрочилари.
Бу тоғларга сукунат чўккан,
Неча йилки оғрийди жони.
Жоним, нима ёғилар кўкдан? —

Бу фармон-ку —
Тангри фармони!..
Нега, ахир, йиғлайсиз зимдан,
Биз бахтлимиз...
Нима бор — ёшга?!
Сўз бераман — кечиб ўзимдан,
Сизни жондай эҳтиётлашга.

* * *

Қўнғироқ... Чинқирар исмингни айтиб,
Эшикни очаман... титраб бемадор.
Сен узоқ кутгандай кетасан қайтиб,
Ташқарида эса ёғаётир қор.
Қўлларингдан пастга тортар зиналар,
Кутмаган мезбондай турардим атай.
Йиғлашга қўймайди бизни гиналар,
Мен адо бўлгандим... Сенга йиғламай...
Қаршингда... пойингга чўколмайман тиз,
Соғинчим бўғзингда тошгани билан.
Азизим, кетишинг кераклигини
Ҳатто сезиб турар оёқларинг ҳам.
Ортингдан бормадим... йўлақлар каби,
Пойингга ўзини ташлаганда қор.
Эшикка суяниб йиғладим... Ҳали...
Эрта баҳор келар... келади баҳор...
Қўнғироқ... Чинқирар исмингни айтиб.

* * *

Ҳув, боғларнинг ичида
Дунё юрар сув кечиб,
Алламаҳал. Тун ичра
Ўтар шарпа оралаб.

Деразанг кўйлагини
Бурчакка отди ечиб,
Ой дафтарин беркитар—
Ниманидир қоралаб.

На қушлар бор шохларда,
На ғир этган бир шамол,

Ҳаммаёқ сукунатда—
Ҳавода ҳаво йўқ, дим.
Кўзларим қаро тортар —
Бошимдан учар хаёл,
Наҳотки, тирик эдинг —
Наҳотки, тирик эдим.

* * *

Қандай яшай, жоним, бугунни —
Ҳали замон босиб келар тун.
Қачон юпун новдалар тунни —
Кўриқлашга этилган маҳкум?!

Ҳазин боғлар тўқади хазон,
Бу майсалар хасга ўхшайди.
Жоним, болалиқдан биз севган —
Осмон жуда пастга ўхшайди.

Руҳим — кўкда...
Заминда таним,
Мен ўзимни бўлдим ёндириб.
Қайга кетиб борасан, жоним,
Бу дунёни менга қолдириб?!

Хоҳламасанг тун —
Унча бахтсизмасмиз айтарли.
Кўкракка юракни қўйганмиз жойлаб,
Ҳали кўзимизда ёнаётир чўғ.
Сарғайиб қолмадик
Кимнидир пойлаб,
Худонинг эсидан чиққанамиз йўқ.
Қаерга қарайсиз?!
Очинг кўзларни,
Дардингиз дарёдай оқдими лим-лим?
Қаерга кетамиз —
Ахир бизларни
Бағрига яшириб турганда ўлим?

КУЗ

Сен кетгач...
 Кўзларим йиғлади ёмон,
Ортингдан шамолни югурдим, деб.
Мен айтмай бирор сўз,
 бирорта калом —
“Севаман” дейишга улгурдим, деб.
Ўзимни отаман беруҳ кўчага,
Ўзимни шамолга қилиб саргардон.
Йиғладим, шамолнинг ортидан нега,
Не учун йиғладим шамол ортидан...

Кўрқдим-ку...
 Сочингни тўзғитади деб,
Гард ташлаб кетар деб... кипригинга ё.
Бир четда жилмайиб турдим хазондек,
Юракни куз каби отганда Дунё.
Хазондек учириб кетди шамоллар,
Сени у томонга...
 Мени бу томон...
Сен бугун қайларда йиғлаётирсан,
Менга таниш хазон —
 нотаниш хазон.

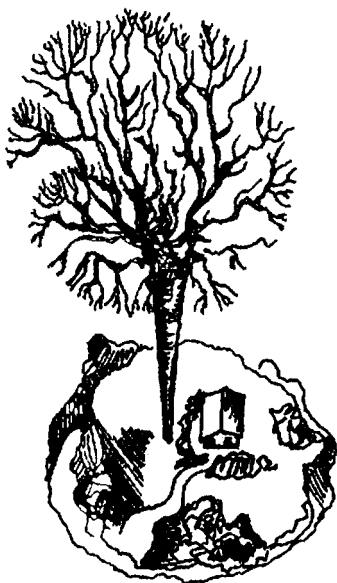
* * *

Нима бўлса — бўлади тамом,
Гўзал ҳислар уйғотди мани.
Кетаяпман оҳанглар томон —
Сенинг билан хайрлашгани.

Маъюс қараб қолар деворлар,
Бир бурчакда йиғлайди онам.
Ҳатто тунни қўрқувга солар —
Ёрилмаган менинг пешонам.

Худойимдан сўрадим шафқат —
Ҳузурига чорлади мани.
Раббим!

Раббим, у билан фақат
Ҳаққим борми хайрлашгани.
Ҳаққим борми хайрлашгани?!

Кўнглимнинг даштида адашдим минг бор,
Оллоҳим, кўп яшаб қилдимми хато?
Чорлардим номингни чақириб такрор,
Азизим, дўзахдан бўлса ҳам ҳатто...
Бу дунё ўлишдан
Чарчагани йўқ,
Бир ўлим эргашиб юрар изимдан.
Мана шу ер гувоҳ,
Гувоҳдир шу кўк —
Ишонгим келмайди тириклигимга.
Кўксимга бостириб келар ваҳима,
Юрагим — қоп-қора тунга соқчидир.
Ўзини ҳар ёнга ташлаётган — нима?
Ё Тангрим ўзини кўрсатмоқчидир.
Кўнглимнинг даштида қолдим саросар,
Ёлбориб тиз чўкдим.
Йиғладим тунга.
Жоним, бу дунёда бўлмасанг агар,
Ким ҳам ишонарди бундоқ жунунга...

* * *

Телефон... Бир лаҳза етмайди ҳаво,
“Севаман” сўзини эшитдим симдан.
Телефон! Бугундан ўлгунимча то —
Майлими, абадий Сенга суянсам?

Деразам ёпилган — кўриклар парда,
Ҳаяжон, бунча кўп ичасан қасам.
Телефон, ҳеч кимим йўқ-ку шаҳарда —
Телефон, майлими сенга суянсам?

Чақириб-чақириб чарчади эшик,
Ҳавога учади хавотирлар ҳам.
Телефон, қарагин бошларим эгик,
Телефон, майлими, Сенга суянсам?

Қара, севапман кўча — борлиқни,
Қара, одамлардек яшаяпман ман.
Телефон чинакам бахтиёрликни
Биласан... Биласан...

Сенга суянсам...

* * *

Тун жуда узоққа чўзилиб кетди,
Умрим ўтиб борар
Жон-ла алишиб.
Сен эса кеч келдинг —
Ва эрта кетдинг,
Сочларинг тун билан кетди қоришиб.
Кимдир ўтиб кетар оқшомни қувиб,
Қайсидир томондан
Чинқирар кимдир.
Бир аёл кечаги кирларни ювиб,
Илиб қайтаётир
Билмам, қайгадир.
Қўлларим ёнимда борар шалвираб,
Кўтариб олмоққа йўқ менда мадор.
Шундай оғир қўлга —
Шунча йил чидаб,
Яшаб келганмидим шу кунга қадар?!
Қисрлаб қўяди
Қобирғаларим,
Тилларим ўрганди ёвуз тишларга.
Сенсан-ку топганим —
Сендан қўрқяпман —
Ўрганиб кетсам ҳам йўқотишларга.

* * *

Йўлақларда изғиб юрар тун,
Қадамларинг адашар йўлдан.
Яшамоққа маҳкумсан бугун,
Ҳатто ўзинг истамасанг ҳам.
Сен ўзингдан кечасан осон,
Уволига қолиб кечани.
Нима бўпти?!
Мен бераман жон —
Шунга шуми?!
Шунга шунчами?!
Олишасан ўзинг билан гоҳ,
Ўзинг билан қоласан гоҳи.
Сен ўзингдан кетганингда, оҳ —
Тўкилади ернинг гуноҳи.

Кўзга қанча кўзёш бўлса кам,
Ҳозирча жим!
Ҳозир, майли, жим.
Бугун ўзинг истамасанг ҳам,
Яшамоққа маҳкумсан, жоним!

* * *

Эшик очиб кирар тасодиф,
Бош экканча турар остона.
Чироқ кўзларига ёш олиб,
О, чайқалиб турар мастона.
Бир столга чўкар тасодиф,
Ён-верига қарайди ночор.
Бир сўз чиқар кўксини ёриб:
“Ким бор?

Ким бор?

Ҳов, уйда ким бор?”

Ҳеч ким жавоб бермайди унга,
Хўрсинади...

Йиғлар негадир.

Куёш чиқмай қўйган бу уйда,
Ҳатто ёғмай қўйганди ёмғир.

ГЕОМЕТРИЯ

Мен рулдаман.
Қайга бошласам,
Ўша йўлга бурилар ёмғир.
О, измимдан чиқмас машинам —
Кўл кўтариб қолмаса кимдир?!
Анув аёл ёмғирда ивиб,
Қўлларини кўтарар илкис.
У ҳам балки кимнидир севиб,
Юрагига бошлагандир қиш.
“Чиқинг, кетдик, қайга бўлса ҳам”,
Ногоҳ кўнглим борар уюшиб.
Мени олиб кетар машинам,
Шу аёлнинг йўлига тушиб.

* * *

Шамол дарахтларни солди ларзага,
Тунга қоронғулик келганда малол.
Ўзим муҳаббатга ташна лаҳзада —
Сочим гуллаётган бўлса эҳтимол...

Кўнглингиз атиргул мисоли нафис,
Борлиққа туйгулар қордай
 сочилмиш.

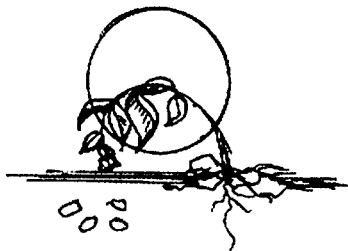
Азизим, неча бор уриндим, ҳаргиз —
Нетай, сочларимда оқ гул очилмиш.

Ўттиз йил... Сочимда
 ўттизта фасл,
Ўттиз йил... Сочимда
 қалашди ранглар,
Сизни кута-кута,
 жоним, муттасил,
Оппоқ гўзалликда
 гулламиш ғамлар...

* * *

Ўзимнинг кўнглимда ўзим сарсонман,
Жовдираб қўл чўзиб тургувчи гадо.
Айтинг, мен ўзимдан қачон кетганман?!
Қачон мен кўнглимда бўлганман пайдо?
Ушоқдай жонимни судрамоқ оғир,
Ҳатто юрак қоннинг таъмини туйган.
Азизим, кетгансан

 сен ҳам қайгадир —
Ёки Тангри мени эсламай қўйган.

* * *

Тун кўзимга кириб келди кўзин ёшлаб,
Бирор қўл йўқ ёшимизни артадиган.
Қайга кетай?
Қайси йўлдан тунни бошлаб,
Йўллар борми, мени сенга элтадиган?
Тун кўзимга кириб келди кундан қочиб,
Киприкларим тутар туннинг этагидан.
Йўлга чиқдим —
Кетаяпман сенга қочиб,
Йўллар борми, Оллоҳ, сенга элтадиган?!

* * *

Ёзишдан чарчадим ўлимни мақтаб,
Мен ўлим ҳақида ёзмайман бошқа.
Мабодо ёзгудай бўлсам ёмонлаб —
Сўккани келади эшитиб қолса...
Юрагим кўксимга
Уради муштлаб,
Илкимда ҳаяжон оқади ярим.
Мени оёқларим турибди ушлаб,
Мени ҳеч қаерга
Қўймас қўлларим.
Тоғларим опичлаб кетмади мани,
Ўзининг йўлига оқизди сувлар.
Менга бу ҳаётда берар тасалли —
Узоққа чўзилган хайрлашувлар.
Мен ўлим ҳақида
Ёзмайман бошқа,
Ёзиб ўтирмайман захримни сочиб.
Мабодо, мабодо,
Эшитиб келса —
Мен ернинг остига
Кираман қочиб...

* * *

Қаерга бораман бу тундан ўтиб?!
Чақмоқлар чарсиллаб турса қадамда...
Баъзида шеър ёзиб...
Баъзан шеър ўқиб,

Сизга ношукурлик қилдим чамамда.
Қўзим гавҳарида ранглар қолмади,
Қўзим дарёсида чайилди ранглар,
Ҳозир қаердаман?!
Қайларга кетди —
Иккимизни мангу боғлаган ғамлар?
Айтинг,
Нима қолди?!
Юракдай ўсиб,
Келганим хазонман
Хазонли кузга.
Баъзида шеър ёзиб —
 Баъзан шеър ўқиб,
Жоним, ношукурлик қилдимми Сизга?!

* * *

1

Ўз-ўзимдан чиқиб кетаман
 гоҳи—
Шу гумбаз остидан,
Боғлар ичидан.
Нечун ахир ерда
 юрар оёғим?!
Илонлар ичида,
Зоғлар ичида.
Гоҳ совуқдан қўрқиб,
 Тундан қўрқиб гоҳ,
Чап бериб итларнинг
 ҳамлаларига.
Шунча асраганим —
Жонимни, э воҳ,
Ўзим топшираман
Қумурсқаларга.

2

Бежон қўлларимдан
 сўрадим шафқат,
Дунёни кўрсатиб қўйдим
 қўзимга.

Ё тангрим...
Ё тангрим...
 алал оқибат —
Ўзимни ўргатиб қўйдим
 ўзимга.
Учмоқ орзусида юрак ўрганди,
Оёқда юрмоқлик
 қилганида кам.
Воҳ, жоним ўрганди,
Жоним ўрганди —
Ернинг зарбалари —
Ўлмоқликка ҳам.
Юрагим,
кечаги шиддатинг қани?
Қайси кўчаларда
Тентирайсан маст.
Не дейин?
Не дейин, учмоқ-ку, майли —
Ҳаттоки, ўлмоқ ҳам
Қўлимда эмас...

ХАЗОН

Чириган шохларда чайқалиб чунон,
Сўнги бор — ўзингга келдинг қаердан?!
Мен сени кузатиб-кузатиб ҳайрон —
Ўзим ҳам қайгадир
Кетаётирман.
Чирпираб-чирпираб
тушасан ногоҳ,
Майда ўлимлардан учасан юксак.
Наҳотки, пойимдан
Топгансан паноҳ.
Наҳотки, мен билан
биргасан, кузак?!
Гул билан хазонни
 баробар этдинг,
Кетар чоғ — бахтиёр кетдинг
 ҳаволаб.

Мени ўлим билан биродар этдинг,
О, мени кўнглимни кўйдинг жазолаб.
Ортингдан бораман —
Кўрсат йўлингни,
Кўрсат — шох-шаббалар ичидан юриб.
Дунё тортмай кўйди
Эътиборимни,
Дунё хазон каби қолди уюлиб.
Яна сенга ишим тушди-ку, Ҳаёт,
Шип-шийдам йўллардан
Ўтаётирман.
Сени сўнгги йўлга
Кузатиб, ҳайҳот —
Ўзим ҳам ортингдан
Кетаётирман.

ТИРИКЛИККА МАКТУБ

*Касалхонанинг совуқ деразаларига ўйчан тикиларканман,
ташқарида эгасининг тепкисидан фарёд кўтарган итнинг аянчли
вовуллаб қочгани эшитилди...*

Ва менинг шу итга ҳавасим келди...

Бу хонага мўлтирар умид,
Бу хонада ҳамма нарса оқ.
Ташқарида фарёд чеккан ит —
Мендан кўра эди бахтлироқ.
Кетар эди кўчалар тўлиб,
Юрар эди оёғи билан...
Юргим келди битта ит бўлиб,
Кўчаларда калтак есам ҳам.
Сезиб турдим...
Бу чанг йўлларнинг,
Оҳ, нақадар бахтлилигини.
Итни тепган шу оёқларнинг,
Тепиш учун ҳақлилигини.
Ётиб бирдан хўрлигим келди
Шу хонанинг чироқларига.
Ўзим борар эдим...
Ит бўлсам...
Шу одамнинг оёқларига.

КУЗ

Кўчада ёмғир...

хазон —

Учиб ўйнар шамолда.

Танидан кетса ҳам жон,

Ўлмоқлик йўқ хаёлда...

Ҳеч ким бундай ўлмаган,

Маҳкам ушлаб қўлимни.

Ҳатто инсон қўрмаган

Бундай гўзал ўлимни.

* * *

Шабнам юзларини

Ювмаган пайтда,

Дарахтлар гуллашни қилганида рад,

Исмингни пичирлаб қайта ва қайта —

Ибодат қиляпман, ибодат.

Сен ҳали уйқудан уйғонганинг йўқ,

Жоним, тушларингда асрасин худо.

Шунчалар, шунчалар

бахтиёрманки,

Исмингни пичирлаб қилдим илтижо.

Беаёв мудроқда уйғонади тонг,

Уйқули кўзини кундузга тикиб.

Мен эса руҳимни янгилаяпман —

Бўм-бўш юрак билан пойингга чўкиб.

Ҳали айтилмаган қўшиқдай нафис,

Ҳали ёзилмаган шеърдай бетоқат.

Исмингни чақириб — чақириб ҳаргиз —

Ибодат қиляпман, ибодат.

* * *

Паст-баланд йўлларга
Ёнбошлади ер,
Уйқусираб чиқди
Тунлар беравон.
Китоб ўқилмаган.
Чала қолган шеър —
Бугуннинг ҳаққига
Тўланар товон.
Балки шундай кунлар
Бериб қолар панд,
Балки шундай кунлар
Келмас ботиниб.
Вақт кўзин ишқалаб
Ўлчаш билан банд —
Юмшоқ тўшакларнинг
Ҳароратини.

* * *

Наҳотки,
Қадамим ўзимдан оғир —
Беимкон саволлар беришга ҳақли.
Мен ўзим ўзимга боряпман, ахир —
Нақадар шиддатли,
Нақадар бахтли.

ЎРГИМЧАК

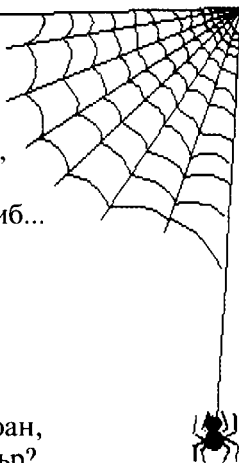
I

Дарди кўпми, сифмади ерга,
Эрта-ю кеч тинмади

ҳориб...

Чиқиб кетди
Бир куни шифтга
Миттигина жонини олиб.

Ўзи учун қурди тўр осмон,
Ўзи учун ҳозирлади ер.
Шунча нафис бўларми, кафан,
Шунча гўзал бўладими, шеър?

II

Осилиб турасан
Кунлар соатлаб,
Сезмасдан қоласан
Ўтсам ёнингдан,
Аразлаб кетдингми,
Уйни қулфлаб...
Тўйиб кетганмисан
Ёки жонингдан.
Яшасанг бўларди
Одамга ўхшаб,
Чиқиб кетган эдинг
Кўкка умидвор.
Қуёшни, ер-сувни
Бизларга ташлаб,
Ҳолинг нима кечди, митти жонивор?..

* * *

Кўзларимни тўсиб қўйди кўк,
Ер тортади ўзига бевақт.
Чайқаламан —
Ёнаман бечўғ,
Тебранаман, шаксиз, муаллақ.
Қайга борай?!
Қайси осмонда —
Худо чиндан кўрсатар карам.
Ўлим билан менинг ўртамда
Мувозанат йўқолди, тамом.
Осмон, ахир, Сен қандай ерсан?
Чақмоқларинг беранг — осуда.
Ҳатто, ҳатто йиқилай, десам —
Ер йўқ оёқларим остида.

* * *

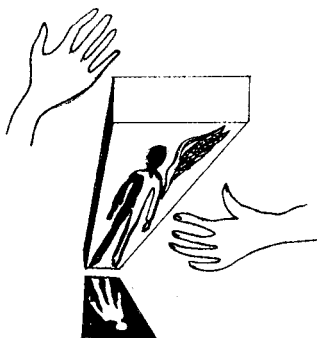
Оқшом чоғи деразамдан
Мўралайди қоронғу,
Сукунатнинг қай бир тилда
Жаранглайди сўзлари...
Менинг ғамгин нигоҳимга
Ғамгин-ғамгин

Боқар у,
Хаёлимни ўғирлайди
Хира тортган кўзлари.
Анув кўкни
Ҳардамхаёл ой кезади
Паришон,
Дарахтларнинг
Борган сари
Кучаяди титроғи.
Қоронғу тун!
Гар руҳимдан
Ажраб чиқиб кетса жон —
Айтгин!

Менга етармикан
Бу дунёнинг тупроғи?!

* * *

Ажабо, бу ҳаётнинг
Мен билган тухфасинда,
Келаётган ўлимнинг
Тенг ярим ўртасинда.
Мен Сени Сендан кўра
Кўпроқ гуҳар айладим,
Беиз ўтган умримнинг
Энг сўнгги нуқтасинда.
Бу ҳам икки юракнинг
Жони аролигидан,
Не-не ночор дилларнинг
Мотамсаролигидан.

Мени қўйгин... Мен битта
Ўткинчи йўловчиман
Бу бариси кўзингнинг
Тундай қаролигидан.
Кунлар ўтиб боражак
Ортидан эргаштириб,
Юлдузлар жилва қилар
Кўзимни қамаштириб.
Во дариғ, тополмайин сарсон-у
Саргардонман,
Бу кимсасиз кишварда
Ўзимни адаштириб.

* * *

Шошилиб келганда аллақадан,
Қайгадир йўл бошлаб кетади мани.
Эсига тушганга ўхшайди бирдан —
Чорасиз умримнинг тугаб қолгани.
Нимадир излайман
Йўқ бисотимдан,
Яна бораманми
Худога йиғлаб?
Онажон!
Онажон!!!
Наҳот, ортимда —
Чириган хазонлар қолар шивирлаб?!
Шошилиб яшадим.
Шошилиб севдим,
Онажон, жуда тез зерикдим қишдан.
Қўрқаман.
Қўрқаман.
Қўрқаман. Лекин —
Ўлимнинг олдига шошиб боришдан.

АХМАТОВА

Эриб кетди қор каби осмон,
Вужудимни ёндирганда чўғ.
Нима бўлса — бўлади тамом!
Менинг бошқа бахтли бўлгим йўқ.
Айланмоқда бошимда осмон,
Оёғимдан қочиб борар ер.

Тутилмасдан —

Жуда ҳам осон —
Кўзингиздан ўқияпман шеър.
Ўқимаган бу шеърни ҳеч ким,
Ёзилмаган китобда ҳатто.
Розимисиз, жоним, азизим —
Ўқийверсам ўлгунимча то?
Бир нуқтада тўхтаб турса Вақт,
Соат деворларга урар дўқ.
Тушун,

Мени қучиб турган Бахт,
Менинг бошқа бахтли бўлгим йўқ.

ТЕЛЕФОН

Наҳот, Сен ҳам
қўйдинг тушунмай,
Кимлар билан алишдинг мани.
Жоним...
Ҳоли-жонимга қўймай —
Чақир...
Чақир...
Чақирмайсанми?!

Дунё ёнар —
Сен эса жимсан,
Термуласан гоҳо мунғайиб.
Телефон, айт!..
айтгин, кимимсан —
Йиғлаяпман сенга суяниб.
Тушуниксиз оғрийди жоним,
Мен телбага ёруғлик қани?!
Овозингни жуда соғиндим —
Чақир...
Жоним...

Чақирмайсанми?!

* * *

Айланиб юрибман ўз атрофимда,
Дунёга эргашиб

бесўз, беозор.

Ҳатто ит бўлишни

Қилмадим уdda —

Ахир менинг итдан

нима камим бор?!

Увлашни биламан

Кўтариб бошга,

Осмонни остида

пилдираб, елиб.

Ҳар замон қоқилиб

Тушаман тошга,

Ҳар замон йиғлайман

Ўзимга келиб.

Бундан берисига

Ўтмайди тишим,

Умрим ҳам етмайди

Энди итгача.

Ахир ит бўпти-ку

битта танишим,

Фақат вовуллаши бошқача.

* * *

Дарахтлар чанг солиб

Кўтарар шовқин,

Осмон ҳам бағридан қувар

чақмоқни.

Наҳотки, уддалаб бўлдингиз бугун,

Азизим,

Юракдан чиқиб кетмоқни?

Бетизгин елларга соласиз исён,

Ҳазабдан ўртаниб қайрайсиз тишни.

Осмонда яшамоқ бўлдими аён —

Наҳот, ўйламайсиз ерга қайтишни?

Тоғларда учасиз бургутларга хос,

Улкан қанотларда

Учмоқ мароқли.

Азизим, сўнгги бор, айтинг,

илтимос —

Осонми юракдан чиқиб кетмоқлик?!

* * *

Ва яна тонг отди
Кийимларини,
Оқ...
 оппоқ...
 лаҳзада тўлишди бадан.
Кўзимдан яширдинг,
Сийимларингни —
Нақадар,
 Нақадар,
 Гўзалсан,
 Осмон!
Юмилган кўзимни юбординг
очиб,
Айтишга топилмас!..
 Қанисиз, сўзлар?!
Қарасам...
 Во дариф — зулматдан қочиб,
Ўзини бағринга отажак кўзлар.

ҚАНДАЙ ҚАРАР КЎЗИМИЗГА ЭНДИ ЎЛИМ!

Муҳаммад Юсуфга

У дунёни ўзи билан кетди олиб,
Сиз билмаган,
Мен билмаган кечаларда.
Қилиб қўйган қилмишидан
Ўзи нолиб,
Ўлим йиғлаб юрганмикан кўчаларда?
Ҳаёт мени
Қай кўчадан кетар бошлаб,
Жон-жонимга ботиб кетар сўқмоқлари.
Не шоирлар бу дунёни
кетди ташлаб,
Воҳ, бошимдан уриб кетар чақмоқлари.
Ер ўзини кўкка отди —
Борлиқ туман,
Ҳаволарда қолиб кетди титроқ қўлим.
Бу дунёда телбаману
Тескариман,
Қандай қарар кўзимизга энди ўлим?!

* * *

Қадаҳ синиб кетар
Гидамга тушиб,
Бир чарчоқ шифтларга
Ёйилар аста.
Гап бермай —
Бир-бири билан уришиб —
Кийимлар чинқириб ётар шкафта.
Тамаки тутунда қолган —
Бор-йўғи —
Бу мағрур шаробнинг
Ярми ичилган.
Дастурхон устида
Яримта кулги —
Икки-уч шишалар
Кетган ҳушидан.

* * *

Кўрқинчли туш каби ўтиб кетасан,
Тақдирнинг қоп-қора тунлари аро.
Қаерда бўлсанг ҳам,
Қайда бўлсанг ҳам —
Менга кераклигинг билсанг эди, о.
Дунёда борлигинг балки ноаён,
Қайдандир келганда бир жарангдор сас.
Кўзимда ёш билан жовдираб ҳар ён —
Дунёда борсан деб қиламан фараз.
Икки қўлим билан сиқиб бошимни,
Тунда шеърим билан қолганда танҳо,
О, кимдир енгига артар ёшини —
Менинг борлигимни сезмайди ҳатто.

* * *

Азизим, хазонлар тушди йўлимга,
Кўрсангчи, қовжираб бораётир боғ.
Қўлингни қаттиқроқ
Боғла қўлимга —
Жонимдан тўкилиб кетмоқда япроқ.
Боғларда депсиниб куз тушар садр,
Дарахтлар оҳ чекар
Боғлаб белини.

О, қандай даҳшатли,
Қанчалар оғир —
Муҳаббат ўлими, севги ўлими.
Борлиққа бенажот таралмоқда дуд,
Ернинг нафасини қисмоқда ҳаво.
Азизим, буларнинг барини унут —
Дунёга қайтадан келсанг мабодо.

* * *

Кузнинг кечасидан тун ўтар юриб,
Зимдан кўз остига олиб боғларни.
Тиконнинг ичига ўзини уриб —
Тишлари гичирлаб кетар анорнинг.
Сарғая бошласа қаровсиз боғлар —
Шохлар бир нуқтадан олмас кўзини.
Бепарво тўкилиб кетса япроқлар —
Олмалар бозорга солар ўзини.

* * *

О, кимдир йўқолар
Зинадан тушиб,
Кимдир зиналардан чиқиб келар жим.
Эшигинг остида ухлар қунишиб,
Бахтиёр ухлайди каллаварам тун.
Атрофга беписанд,
Осойишта, тинч —
Худди турган каби кимдир қўриқлаб.
Бехос уни ҳатлаб ўтганда қўрқинч,
Ҳатто ер остидан қўймайди қараб
Шу топда узоқдир —
Ҳар қандай ўйдан,
Ҳар қандай ташвишдан бегона, йироқ.
У нега келганин унутиб қўйган —
Бечора одамга ўхшайди кўпроқ.

ЧҰКАЁТГАН ОДАМ

Чўкаётган одам!
Қандай қутқарай —
Менинг акаммисан
Ё укаммисан?!
Ҳаётга қасдма-қасд
Юрдингми атай —
Ёки, айт, яшашдан
Чарчаганмисан?!

Чўкаётган одам!
Нечун ўйнайсан —
Куйни борлигинга
Қилганмисан жам?
Нега қарамайсан,
Қараб қўймайсан —
Шунча йил яшашга
Бердингми чидам?!

Чўкаётган одам!
Кўзларингни юм,
Қўлларимни кўрма —
Қолсин ҳавода.
Сен томон узаниб —
Узаниб, Сенсиз —
Дунё йўқлигини
Сезсин Дунёда.

Чўкаётган одам!
Чўкяпсан мангу —
Сенга тикилмоқдан
Кўрқади кўзим.
Чўкаётган одам —
Менинг отам у,
Чўкаётган одам —
У менинг ўзим.

ТОНГ

Шамоллар жонидан ўтар боғларнинг,
Маида олишувлар тирнар ичини.
Ишкомда ийманиб ётган анорнинг —
Дарахтлар ўғирлаб қўйган тинчини.

Беҳаёл ой қўшиқ бошлайди узун,
Анорнинг қон сизиб чиқар тишидан.
Озгина ўзига келиб қолар тун —
Бедор эшикларнинг гичирлашидан.

* * *

Тун ким ўтар —
Наҳотки, рўй берар тасодиф?!
Ваҳм солар —
Оёқларнинг ғачир-ғучури.
Ким бўлса ҳам,
Ўтар шодон, қаҳқаҳа отиб —
О, қўллардан бўшаб кетар
Итнинг занжири.
Яна ғарч-ғурч.
Товуш келди тонг отар пайти,
Энди-энди ёришмоққа
Чиққан эди кўк.
Билдим, ўша одам қайтди.
Ҳа, аниқ қайтди —
Аммо итнинг қайтганини
Эшитганим йўқ.

* * *

Жиҳозлар остига қочиб кирар тун,
Столнинг устида жаранглайди қалб.
— Бир бора сўз айтгин —
Иккимиз учун,
— Азизим, қадаҳ ҳам қолди яримлаб.

— Ичгим келаётир...
Азобингдан қуй,
Тўкилиб бўлди-ку кўнгил осмоним.
— Қарагин...
Бу кўзлар мангу эмас-ку...
— Ичаман, бирор сўз десангчи, жоним.
Умрбод бир сўзни кутиб яшадим,
Бежон қўлларимда титраса ҳам жон.
— Мана, ҳаётимни ича бошладим,
— Мана юрагингни ичяпман, Осмон!
Ногоҳ чироқ ўчиб кириб келар тун,
Кўзи олазарақ боқар ҳар ёнга.
Ҳали очилмаган қадаҳдаги мунг,
Бетоқат қаҳрини сочар оламга.
— Менга нима бўлди —
Кўзим тиндимми?
Қоронғуда кимдир чақирдимми ё?
Анна Ахматова кириб келдимми —
Бизни юрагига айлагани жо!
Жиҳозлар остига қочиб кирди тун...

* * *

Бугун чин яшадим — Ўлим бормади,
Исмимни ёзишни улгурдим тошга.
Бу ёруғ дунёда ишим қолмади —
Ўзимни эҳтиёт қилишдан бошқа.
Оёғимга оғир ботиб кетди ер,
Осмон бунча яқин бўлмаса бошга.
Мени бошқа ишим қолмаган ахир —
Жоним, бу дунёда яшашдан бошқа.

* * *

Ўзни енгмоқ қийин экан,
Толиб кетдим,
Толиб кетдим,
Ўзни енгмоқ тўфонида
Қолиб кетдим,
Қолиб кетдим.

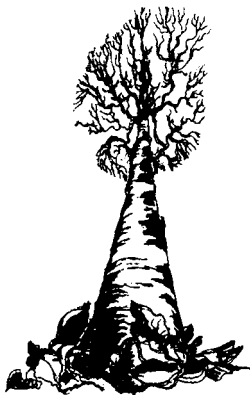
Нечун ахир мен ўзимга
Боролмайман,
Боролмайман.
Э, воҳ, бугун кўзларимга
Қаролмайман,
Қаролмайман.

* * *

Дунё сени қучоғига олганида,
Оғир-оғир тош думалар қабоғингдан.
Энди бошинг кўкка етиб қолганида,
Ҳаёт чалиб йиқитаркан оёғингдан.

ДАРАХТЛАР ГАПИРСА...

Дарахлар гапирса —
Рост гапиреди,
Дарахтлар йиғласа —
Йиғлайди чиндан.
Сирлашсанг...
Сирингни у яширади,
Ишонсанг—
Яхши дўст чиқади ундан.
Тўғриси, ҳаётда
Бундай дўстлар кам,
Бошингга иш тушса —
Тортар ўзини.

Ўн бир йил муқаддам
Илк бор Бизлар ҳам,
Ёзганмиз дарахтга
Севги сўзини.
Ўсиб-улгайгандир
Бизнинг исмлар,
Балки яратгандир
Янги қўшиқни.
Дунё кўрганмикан —
Ўтмади кимлар?
Кўчқор Норқобилдан
Ўтган ошиқни.
Узун шеърлар ёзиб
Қилдимми хато?
Адашиб кетдимми
Туйғулар Бахтдан?
Жудаям билгингиз келса, мабодо —
Бизнинг севгимизни
Сўранг дарахтдан.
Дарахтлар гапирса
Рост гапиради,
Дарахтлар йиғласа
Йиғлайди чиндан.

* * *

Она, бебахтлик надир?!

Усмон Азим

Қоғозлар ётибди узала тушиб,
Китоблар сарғайган...
Қалам беқадр.
Гулларнинг бўлмади сиз билан иши —
Азизим, бу ҳолда яшамоқ надир?!
Ҳорғинлик суяниб ухлар диванда,
Юраги хотиржам,
Эшиги ҳам берк.
Даҳолар ичишни қилмайди канда,
Даҳолар ўзига қилмас даҳолик.
Музлатгич ҳар замон кўяр хўрсиниб,
Бечора шишалар унинг ҳамроҳи.

Чўғни муз кўнгилга босар ўксиниб,
Кулдоним — кимларнинг майда гуноҳи?!
Кўзимни юмаман —
Бариси ўтар,
Бир лаҳза чайқалиб кетади осмон.
Кўнглимни соғинчми,
Нимадир ўртар —
Азизим,
Бахт нима?!
Нимадир армон?!

ҲОЛАТ

Бир ўзинг айланиб
Юрасан уйда,
На-да шеър ёзасан,
Ўқийсан китоб.
Ҳатто муҳаббат ҳам
Майда ва чуйда —
Телефон чақирса —
Бўласан хуноб.
Буюргин...
Юлдузни олайн юлиб,
Истасанг...
Йўлингга чиқаман пешвоз.
Шеър айтгин...
Эшитай кўзимни юмиб,
Кўшиқ айт ўзимга...
Юрагингни ёз.
Азизим, кўчангдан
Ўтаман беҳол —
Деразанг тамаки
тутатар оғир.
Сезяпман уйингда
Нимадир бўлган.
Сезяпман уйингда
Бўлган нимадир.
Ҳали ёқилмаган
Чироқ шифтингда,
Ўзин унутилган сезади
Ғариб.
Яшнаб кетар эди...

Гуллар тафтингдан,
Нахотки, улар ҳам
Қолган сарғайиб.
Нахот бу — Сенмисан!
Кўзларим тинар,
Юзингда баҳор йўқ,
Уйғонар қаҳр.
Қара, деразангга
Шамол урилар,
Жоним!
Ҳозир ёға бошлайди ёмғир...

ДУНЁ

Қушлар ёриб чиқар
Мангу жимликни,
Дарахтлар ҳолсирар,
Боғлар ҳангу манг.
Дунё, қай манзилда туширмоқликни,
Нахотки, эсингдан чиқарган бўлсанг.
Чайқалиб-чайқалиб бормоқда ҳаёт —
Кексайган дунёнинг тутар йўтали.
Хижолат чекаман —
Бекатлар тугаб,
Яна ортга қайтган йўловчи каби.

ЎТИНЧ

Сен яшашни ўргатдинг, фаним,
Зулмат сари тортдинг кўлимдан.
Ўлмоқликка қолмади ҳаққим —
Мен кўрқаман энди ўлимдан.
Шунча йиллар —
Яшадим қандай,
Турфа кўнгилларга нур сочиб.
Сендан кўрқиб яшаяпман ман,
Кўзларимни каттароқ очиб.
Шукур!..
Шукур сенинг борингга,
Пойингда гул очилсин униб.

Сен бўлмасанг агар...
Дунёдан —
Кетармидим кўзимни юмиб.
Гар қаҳрингни келтирган бўлсам,
Ўзинг мени кечиргин, раббим.
Агар мени асрагинг келса —
Ғанимларим бирла асрагин!

ТАСОДИФ БЎЛСА-Ю...

Тасодиф бўлса-ю... иккимиз учсак,
Қанотга айланса курақларимиз.
Заминни авайлаб — қучсак самони
Толега айланса юрақларимиз.
Тасодиф бўлса-ю... иккимиз учсак.
Юлдузлар бизларни олса ўртага,
Шамол чалиб турса биз учун қарсак.
“Севаман” десангиз менга жўрттага —
Кўзларим ёшланиб “севаман” десам.

Учсак...

Учаверсак...

беҳадик...

беиз...

Қўлимиз қўшиқлар ёзса ҳавога.

Учсак...

Учаверсак, жоним, иккимиз,
Севгимиз овоза бўлса дунёга.

Биз шундай яшасак...
Шундай яшасак,
Унутсак бир лаҳза қўшиқни... шеърни.
Бир лаҳза осмонни кўтариб учсак,
Бағримизга босиб шу улкан ерни.

Учсак...

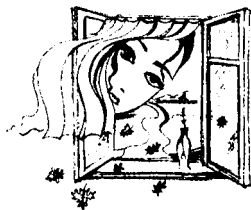
Учаверсак...

* * *

Шамоллар қасд қилди ширин жонига,
Ўлимнинг устига кириб борди тик.
Бесаранжом туннинг
Қоқ манглайига,
Нақ тарсаки тортиб юборди эшик.
Ойна чил-чил синди,
Боғлар тўзиди,
Ув тортди — хазоннинг ўжар қотили.
Япроқлар шохларга осди ўзини.
Булултар осмонга чиқди отилиб.
Қон тепди дунёнинг рангсиз юзига,
Ер сесканиб тушди —
караҳт, безабон.
Ҳеч қачон бўлмаган...
Ернинг кўзига —
Жуда-жуда гўзал кўринди осмон.

* * *

Тун енгилар — қовоғин уйиб,
Жаҳл билан ташлайди қарта.
Қўлларини кўксига қўйиб —
Қурум чойнак турар хизматда.

Дастурхонга тизилар қатор —
қўлма-қўл бўлар пиёла.
О, тишларини қайрайди анор —
Ва тунларни қилар ҳимоя.

* * *

Йўқ, шеър ёзаётганим йўқ,
Мен йиғлаяпман.
Бошимда дунё айланяпти, холос.
Йиғлаш ҳам шарт эмас —
Яшамоқ учун,
Дунёни бўшатиш керак аламдан.
Соат учга қараб ураётир бонг,
Кўксимда юрагим турибди қалқиб.
Менинг йиғлашимга ўрганган хонам —
Йиғламасам ғалати туюлар балки.
Йўқ, шеър ёзаётганим йўқ, —
Менга раҳм қилинг!
Турмада ётган маҳкума каби —
Қофиядан чиқолмаяпман.
Мен йиғлаяпман...

* * *

Бу чинор жуда ҳам узоқ яшади,
Лаҳзалик мурувват кутгандай кўкдан.
Қўлларин ҳар томон

ёйиб ташлади —

Бир садо бўлмади
Бахтиёрликдан.
Шамолда суяди барги тўзонни,
Кўчада йиғламоқ —
Ёмғирга раво.
Чинорлар бағрига босиб хазонни,
Уюшган кўнглига топади даво.
Яшашдан чарчаган чинорни аста,
Бошини силашга
Етмайди қўлим.
Сўзлашни билганда қайта ва қайта,
Оллоҳдан ёлбориб сўрарди ўлим.
Бу чинор жудаям узоқ яшайди.

* * *

Кечириб бўлмагани каби хоинни,
Чидаса бўлгани каби карликка,
Иложи бўлганда — ёмон шоирни
Тортган бўлар эдим жавобгарликка.

* * *

ШАВКАТ РАҲМОНҒА

Ўз-ўзингдан қоча бошлайсан,
Тушунганинг сайин риёни.
Шундай одам ўлиб кетса ҳам,
Парвосига келмас дунёнинг
Нега қулаб тушмади осмон,
Замин бўлса куёшдан жуло.
Шундай гўзал шоирни чиндан
Яхши кўриб қолдингми, Худо?!

* * *

Деворга бошини уриб олар тун,
Уйга гандираклаб
Қайтар — Беғолиб,
Оёқнинг остида йўллар уззукун,
Ётади ўзини ўлганга солиб.
Вақт дори ахтариб
Юрар асабий —
Хаёлан пулини кўрар чамалаб.
Яйловга молларни ҳайдаган каби,
Тун эшикларини олар тамбалаб.

КУЗАК

Боғларга не бўлди?
Кўкда нима гап?!
Борлиқ тўлиб кетди шовқин-суронга.
Худди таслим бўлган аскарга ўхшаб,
Дарахтлар қўлини чўзди осмонга.
Ортиқча йиғига бермади изн —
Шамол ғазаб билан
Тутди дастини.
Борлиққа қоронғу тушиши билан,
Куз сомон йўлига кирди бостириб.

* * *

Боққа шамол кирди
Режалар тузиб,
Ишкомга термулиб
Туриб қолди жим.
Ўтган-кетганларга
Кўзини сузиб —
Роса енгилтаклик
Қиларди узум.
Нимадир тиқилиб
Қолди бўғзига,
Совуқ вужудини
Босиб кетди тер.
Дунё қоп-қорайиб
Кетди кўзига —
Бепарво қўл силкиб
Қўйди она ер.

* * *

Бир ёниқ сўз билан келдингиз кириб,
“Кетамиз, бу ердан, жоним, тез кийин”.
Азизим, шу бугун дунёга келиб,
Ўлиш ҳам мумкин-ку шу сўздан кейин.

* * *

Кетайлик...
Кетишга йўллар етарли,
Сиз билан кетишнинг ўзи бир байрам.
Ишонинг — олдинда ҳали айтарли —
Қанча байрамлар бор нишонланмаган.

Кетайлик...
Ғамларнинг очилсин кўзи,
Йўғимиз билинсин ҳар бир лаҳзада.
Шамоллар эргашсин қорайиб юзи,
Кетайлик, бариси қолсин орқада.
Ахир, жами иқбол қўлларимизда,
Ёруғ дунёси бор — бизга ишонган.
Азизим, кетайлик!
Йўлларимизда —
Қанча байрамлар бор —
Нишонланмаган.

* * *

Ололмай турибман ўзимни қўлга,
Тополмай турибман ҳеч жойда қўним.
Боришга манзил йўқ —
Чиқаман йўлга —
Чайқалар осмонни кўтарган қўлим.

Зулумот қаърига тортади гўё,
Қоронғу кечалар бошлайди ғамга.
Мурувват кўрсатиб юборгин, Дунё —
Ўзининг қўлидан чиққан одамга.

* * *

Босиб келди туннинг
Шону шуҳрати,
Бир ёнда Ҳасану
Бир ёнда Ҳусан.
Яшаган умримнинг
Ҳаққи-ҳурмати —
Жонимнинг ҳурмати —
Ичаман қасам.
Тим қора кўзингга
Айладинг мафтун,
Юзингдан ололмай
Қолдим кўзимни.
Қанча йилларимни
Ҳатладим бугун —
Қанча баҳорларим,
Қанча кузимни.
Синган шохларингга
Термулдим узоқ,
Йўлингга чўзилдим
Ўзимни тараб,
Бесабаб ўлимдан
Қўрқиб қолган боғ —
Титраб оҳ чекмоқда
Кўзимга қараб.
Ўтгиз бир умримга
Шамол ташлар от,
Рухсиз вужудимга
Ёйилар титроқ

О, жимсан...
Сенга ҳам қийинми, ҳаёт,
Худди хазон каби
Кузатиб қўймоқ.

* * *

Совуқ шамол юзга урилди,
Рўпарамда мулзам тортди куз.
Ҳаёт!
Ортга бурилмасдим. У —
Йўл сўнгида турибди ҳануз.
Оёқларим адашди йўлдан,
Шунча йўлни босиб ўтганда,
Мен бормасам
Ўзим бормасам —
Йўлда қолиб кетадигандай.

* * *

Шовқин-сурон авжида. Кузак.
Йиғи-сиғи бошланди бежанг.
Ерга сингиб борса ҳам юрак —
Ухлаб ётар замин хотиржам.
Ранги рўйи ўзгарар боғнинг,
Элас-элас келар гул иси.
Аллақайдан кучукболанинг,
Эшитилиб қолар йиғиси.

* * *

Учиб юрдим қуш каби енгил,
Юрагингга айладим парвоз.
— Биз томонга бир бор тикилгин —
Қаердандир келади овоз.
Ёмғир ёғса...
Шаррос ва шаррос,
Ёмғирлардан учдим мен баланд.
— Ерга тушгин — Ерга... илтимос, —
Деразангга қарамадим ман.
Ҳатто тоғлар қолди ортимда,
Мен юксакдан кўрдим ҳаётни.
Учиб юриб ҳаётлигимда —
Йўқотмадим мувозанатни.

Бари хазон Сизнинг томонда,
Тош бўлса ҳам баридан тондим.
Йиғламайман,
Бир кун осмонда —
Ўлишимга чиндан ишондим.

ҲАЁТ

1

Бир куни —
Мен кўкка учаман
Тайин —
Юлдузлар қимтиниб
Очади кучоқ,
Кел, Сенга бор гапни
Ўзим айтайин —
Кўзингга термулиб
Турайин узоқ.
Йўқ жойдан хазонни
Айладинг бунёд,
Турасан шохларга
Кўзингни тикиб,
Зериксанг —
Юз буриб кетасан, Ҳаёт —
Ўлим қайга борар
Мендан зерикиб?!

2

Не маъно бор сўнгни йиғида,
Не қайғулар бахш этар даврон.
Кел, кўзимнинг очиклигида —
Сенга тўйиб олайин осмон.
Қушлар шошиб бошимдан учди,
Эргаштириб олганча тунни.
Ўтган умрим эсимга тушди —
Эслатмагин қолган умримни.

* * *

Қуш учиб етолмай қайтди ортига,
Ҳатто тоғларни ҳам қулатди зарбам!
Сени-чи?!

Йўлтўсар борми зотингда —
Сенга нима керак —
Йўлимда, қарға?!

* * *

Шамол бўлмаса...

Неча бор қор ёғди — из босилмади,
Итлар ҳураверди, ўтмади карвон.
Минг йилки, бу одам сабр қилади,
Во дариғ, олтинлар топилмас ҳамон.
Йиғлама, бариси тушар ўрнига,
Йиғлама, улар ҳам яшаган сендай.
Айтасан: “Шамол йўқ — Дарахтлар
нега,

Туради бошини қимирлатгандай!”
Оғзи қон қорларда юрган бўрининг,
Қанийди ўзбаки мақол қўлласа.
Қароқчини уриб қўйган ўғрининг
Дарахти қимирлар шамол бўлмаса.

Бировнинг ортидан

тош отма, болам,

Тош отма!...

Бирор сўз оғир ботганда.

Дарахтлар дунёга бермоқда салом,
Дарахтлар бошини қимирлатганда.

* * *

Дунёга ҳеч нарса
Қолмагай содиқ,
О, наҳот, ҳеч нима
Бўлмагай танҳо.
Ўнгимда гулларни
Тўкмоқда совуқ —
Кўзларга ўлимни
Кўрмоқда раво.
Оловранг дарахтлар
Бормоқда ёниб,
Ернинг тирикликка
Кўнгли кетар суст.

Боғларнинг бўйнига
Арғамчи солиб,
Ўзи яна қайга
Кетаяпти куз?!

БАЛЛАДА

Шундай бахтиёрсиз...
Кўзларингизга —
Юзингизга чўкиб кетар кулгичлар.
Сизни ишдан чарчаб қайтишингизни,
Йиғлаб қарши олар кийим илгичлар.
Сизга тутиб берар елкаларини,
Сизни шерик қилмай
Фуссаларига.
Ёлиниб олади кўрпаларини,
Оғирлик қилса ҳам жуссаларига.
У Сизни саҳарлаб ишга кузатар,
Фақат ортингиздан боқар хўрсиниб.
Тунги хатоларин кундуз тузатар,
Ва тақдир ҳукмига қолар бўйсуниб.
Бир куни...
Ярим тун...
Портлади шкаф:
— Барингиз худбинсиз...
Худбин барингиз...
Менга нима керак?!
Менга нима наф —
Кучоқлаб яшаса кийимларингиз...
Шундай бахтиёрсиз,
Кўзларингизга —
Юзингизга чўкиб кетар кулгичлар.

ЁЛГИЗЛИК

Хатто кундуздан ҳам кўрқаман —
Қайга кетди заминдан зиё?
Юрагимда шу кўрқув билан,
Қаерга ҳам бораман, Дунё?

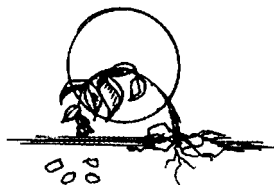
Тоғлар ўсиб чиқар елкамдан,
Бошим баланд — етар осмонга.
Англаяпман илк бора — шу дам
Қандай қийин ёлғиз одамга.

ЎТТИЗИНЧИ НОЯБРЬ

Ноябрь яшайди сўнги кунини,
Сўнги саёҳатда —
Сўнги соатлар.
Тун тескари кийиб олар тўнини —
Қўлини чўзганча қолар дарахтлар.
О, майда қушлар ҳам
Билмагай тиним,
Ҳавода рақс этар,
Барглар уюми
Ноябрь!
Ноябрь! — айланмас тилим —
Дунёдан кетмоқлик —
Шунча қийинми?!
Кексайган булутлар
Топар йўлини —
Ўзин тўфонига
Ўзин этар гарқ.
Наҳот, хазонларга
Тўла умрингни —
Ноябрь,
Бир кунда этасанми тарк?!

ЎРГИМЧАК

Қувончдан ўзингни урдингни тўрга,
Ё ўраб олдим қайғули олам?
Нима гуноҳ қилдинг — кўзларинг ерда,
Кўрасан осмонни оёгинг билан?

ҒАНИМ

Нега кўзларингиз отаётир ўқ,
Нега сўзларингиз заҳару тахир.
Бирорта ўқингиз
 теккани-ку йўқ,
Мен Сиздан баландда яшайман
 ахир.
Қўлингиз мушт тугар,
 Билдим, қасдасиз...
Сиз шомда...
 Мен эса тонгда юраман.
Ишонинг...
 Сиз мендан анча пастдасиз,
Ишонинг... Мен сиздан баланд тураман.

* * *

О, кўкка юлдузлар
Чиқар бешов-шув,
Изғирин.
Шамоллар йиғлар
бетовуш.
Ҳали кеч бўлмасдан
Тушар қоронғу—
Қушлар йўл устида
Ўтирар хомуш.
Совуқ боғларни ҳам
Қўймагай қуршаб,
Баргларнинг олдида
Дарахтлар мулзам.
Дунёнинг музлаган
Қўлидан ушлаб,
Етаклаб юрибман —
Қаерга борсам.

* * *

I

Бир лаҳзада ўтади умр,
Ўтар умр тунлари билан.
Ҳали тонгни уйғотмасидан —
Кўзим қачон мудради экан?!

Бир қарасанг... ҳаммаёқ оппоқ,
Бир қарасанг... ҳаммаёқ туман.
Шу гўзаллик бағрига тўймай,
Очиқ кетар кўзларинг баъзан...

II

Нега ёзолмайман
Бирорта сатр,
Сингимоқ истовди
Жоним оҳангга.
Яшиллик сиғмаган
Тунларда ахир —
Оқ гуллар очилар
Қоп-қора рангда.
Шамол каби олиб кетдинг
Хаёлни,
Ўриклар гулини
Тўккан чоғида.
Деразам рахида
Юрган шамолни —
Ҳаёт кўчаларга
Отар гоҳида...
Нега ёзолмайман
Бирорта сатр,
Кўксимда ухлаган
Тонгни уйғотиб.
Талваса ичида
Йиғлайди шамол,
Ўзини минг битга
Эшикка отиб.
Ўзингни хўрлама...
Мен каби, шамол,
Уйга кир...
Тўкилиб қолибсан чангда.
Борлиққа сиғмаса
Тунда яшиллик,
Оқ гуллар очилар
Қоп-қора рангда.

Ёраб...
Менга қарама-қарши
Тизилишиб олар ҳарфлар.

Гўзаллигин сезасан гулни,
Ҳаволарга силкитасан қўл.
Беркитасан мен борар йўлни —
Менга аён Сенга борар йўл.

Эшитилар деразангдан куй,
Пардаларинг ўйнар эшилиб.
Фақат зиналарга айтиб қўй —
Таъзим қилсин менга энгашиб.

Жарангласин қўнғироқлар ҳам,
Қадамимни сезсин остонанг.
Фақат менинг боришим билан
Хайрлашмай кетмасин хонанг...

Гўзаллигин сезасан тонгни,
Ҳаволарга силкитасан қўл.
Беркитасан мен борар йўлни —
Юракда қўп сенга борар йўл.

V

Бу улкан тоғларнинг оралиғида,
Бир даҳшат гумбири
Тутади кўкни...
Чақмоқлар чақади —
Уради яшин —
Парчалаб ташлайди
Қоп-қора тунни.
Чақмоқлар тоғларни
Севади шундай,
Бизни огоҳ этар олов туйғудан.
Чақмоқлар яшаса...
Яшайди шундай,
Уйғотиб яшайди ерни уйқудан.
Чақмоқнинг нафрати — ўлдириш мумкин,
Ўлдириши мумкин унинг севгиси.

Чақмоқлар яшаса..
Яшайди шундай,
Чақмоқнинг келмайди...
Маидалашгиси...

VI

Менга бўлолмадинг абадий ҳамроҳ,
Кўрмадим...
Дунёнинг бутунлигини.
Йиғласам...
Йиғлатиб ўргатди ҳаёт —
Сенсиз ҳам яшамоқ
Мумкинлигини...

VII

Тунлардан чарчадим,
Бу недан дарак,
Юрагим тиг санчиб солади ғулу.
Шу ҳолда мумкинми...
Узоқ яшамоқ,
Ахир ўттизга ҳам кирганим
йўқ-ку...
Қушларнинг чуғури беради
далда,
Кўнглимга яшиллик солар
майсалар.
Менинг ҳаяжоним,
оҳанглар қайда?!
Яшашни ўргатар ҳамма
нарсалар.
Бу улкан тоғларга...
қадим тоғларга,
Ҳайратда яшади болалик чоғим.
Унда яқин эди осмонга бошим,
Унда узоқ эди ердан оёғим.

2000 йил

* * *

Тун ваҳима ичида қолган,
Ён-верига қарайди ҳадеб,
Ой кўринмас — юлдуз ёнмаган —
Чироқ турар пушаймонлар еб.
Машиналар кўринмас бунда,
Дарахтлар ҳам кўтармас шовқин.
Ўзи билан оввора тунда —
Менга тундан яқинсан, яқин.
Нима керак?!
Бизга шу топда,
Бизни қучиб турганида тонг.
Тунни қўйгин —
Қолсин китобда,
Бахт биз билан бўлса ёнма-ён.

* * *

Сизга қуёш керак...
Сизга керак сув —
Ҳаво кўксингизни уйғотар тилиб.
Мен қуёш, сувсиз ҳам
Яшаяпман-ку —
Сизнинг кўзингизга тикилиб.

* * *

Осмон жуда яқин...
Сенинг бошингга,
Кўрмайсан, пойингда
Турибман ўзим.
Сени қандай бўлсанг —
Шундайлигингча —
Ютиб юбормоқчи
Ялмоғиз кўзим.
Балки адашамиз
Ойга кетгунча —
Нурлар кўксимизни
Юборар тилиб.
Азизим, азизим,
Сенга етгунча —

Кўзимнинг ойнаси
Кетмасми синиб...
Осмон жуда яқин...
Ой жуда яқин...

* * *

Маҳкум этилганман —
Ўзинга, кўнглим,
Қачон қамалганман?!
 Кўлим нега қон?!
Сенга бўйсинмоқлик —
Энг яхши ўлим,
Орқамдан ким келди,
Айтгин, эшикбон?!
Нега?!
 Тушунмадим,
Куласан — йиғлаб,
Менга ўқилдими,
 ҳукмнинг бари?..
Мен кетсам...
 Бу кўнгил
 қолар ҳувиллаб,
Бу дунё айланар, жоним,
 тескари.
Бирда қаро бўлса...
Бирда ёруғ кун,
Ҳеч ким ўлмади-ку —
 Нега қўлим қон?!
Наҳотки!
Ўқилди энг сўнгги ҳукм,
Эшикбон...
 Эшикбон...
 Эшикбон!!!

* * *

Совуқмасми...
 Уст-бошингиз,
Йўлларингиз қор, дилим.
Сизни маъюс қарошингиз,
Менинг бағрим қон, дилим.

Киприкларга зар тўкилмиш,
Кўнгил кетар ҳар ёнга...
Тўртта йўлак олиб кетар
Сизни тўртта томонга...
Деразага қўл чўзаман,
Дераза ҳам ҳайрон, лол.
Менга секин суянар у,
Оёқлари бемажол...
Кўзларингиз куз-ла кетди,
Хазон каби чекдим оҳ.
Менинг кўзим Сизда эди,
Деразага гул ҳамроҳ.

* * *

Тун билан ёнма-ён турибман ўзим,
Қирқ бир томиримга найза отилган.
Нечун деразамнинг кўрмайди кўзи—
Нечун эшикнинг ҳам оғзи ёпилган.
Бу кеча тун билан олишдим узоқ,
Етти хил рангини кўрсатди ғамнинг.
Йиғлашга ҳозирлик кўради чироқ —
Пойимдан учгиси келар гиламнинг.
Қанисан?!
Яқин кел, кечаги шиддат,
Кечаги ҳаяжон, тирилгин қайта.
Кўзим тинаётир,
Етмайди журъат —
Кечаги хатолар қайтарилмоқда.
... Тун билан ёнма-ён боряпман учиб,
Қўл силкиб қўяман жамики ғамга.
Кетяпман...
Кетяпман жонимни қучиб,
Осмон сизмаётир бугун елкамга.
Тобора боряпман тундан ҳам ўзиб,
Қирқ бир томиримга найза отилган.
Нечун деразамнинг кўрмайди кўзи,
Нечун эшикни ҳам оғзи ёпилган.

МОЗОР

Бу ерда сукунат ётади
Уйғоқ,
Дарахтлар кетишга
Қидирар чора.
Энг майда тошларда —
Энг улкан
Титроқ —
Кичкина тоғларга
Айланар олам,
Сўзсиз қуёш чиқар,
Кун ботар сўзсиз —
Баргларда титраниб
Турар боғларим.
Менинг севишимни
Билиб йиғлайсиз —
Мени юрагимнинг
Кичик тоғлари.

* * *

Мени мудом пойлаб юрар қадамларим,
Бурро тилим юрагимни олар чақиб.
Киприкларим қараб турар
Қайда бўлсам —
Қайда бўлсам сояларим қилар таъқиб.
Қаергадир ўз-ўзингдан қочиб кетсанг,
Учиб кетсанг — қўл силкитиб кошонангга.
Деворларга гар пешонанг урилмаса —
Девор келиб уриларкан пешонангга.
Мени мудом пойлаб юрар қадамларим.

* * *

Менинг юрагимдан бошқа дўстим йўқ,
Яқин йўлолмагай ганим ё малик.
Вале, билиб қўйинг — ҳеч ким, ҳеч қачон
Менга панд бермаган юрагимчалик.

* * *

Ит увлади ортимда —
Оймома боқар ҳайрон,
Илк бора ҳаётимда
Юрагим бўлди вайрон.

Кўнглим тўкади қорлар.
Ишонибман риёга.
Сезмас эдим у чоғлар —
Ит кўплигин Дунёда.
Итдан қўрқдим, ит-ку мард —
Қилмас ишини зимдан,
Юрагимда тутиб дард
Ит болалар кўзимда.
Бугун яна ортимдан
Итлар қувдилар чунон.
Бу ақлли итлардан
Қўрқяпман, онажон.

* * *

Дунёда ягона вужуд экансан,
Ки мумкин эмасдир адолатсизлик.

Пол Элюар

Тупроққа қайтаман
Бир куни,
Бир кун уйингизга қайтгандай.
Энг сўнги сўзимни айтаман,
Мархума сўнги сўз айтгандай.
Осмон сув томизар
кўнглимда,
Сув бўлиб оқади бир туйғу.
Турмоқчи эдим-у,
кўксимда —
Вужудга айланди кўз — уйқу.
“Хайр”га қўл чўздим,
Сиз йўқсиз,
Сиз йўқсиз... Яхши бор,
Бор ёмон.
Наҳотки, Сиз бугун тупроқсиз?
Қўл чўзиб турибман Сиз томон.
Тупроққа қайтаман —
Кўлларим
Муаллақ титрайди ҳавода.
Сўнги бор йиғлайман,
Тупроқни
Кўзимга тўлдир, деб худога.

ЮРАК БИЛАН СУҲБАТ

— Сенинг тириклигинг ўзинга аён,
Яшамоқ бўласан беиз, бешов-шув.
Мен одил тураман...
Кўтаргим исён:

— Мана шу — яшаш-ку...
— Шу ҳам — яшаш-ку...

Кўзимдан тўкилиб кетаман осон,
Тураман ўзимга қарама-қарши.
Сенинг бу дунёда борлигинг осмон,
Яшашдан яхши-ку...
Яшашдан яхши.
— Қаерга боришинг ҳали ноаён,
Кўчага отилиб чиқасан шахдам.
— Юрагим, юрагим менга-ку аён —
Севгисиз одамлар — Худосиз одам.

* * *

Ёзиғимда борми қайғули шодлик?
Ўзимда ўзимни кўраман ночор.
Гуллашни унутиб қўйган дарахтдай,
Кўзимга аянчли кўринар баҳор.

Нима бўпти дейман...
Ўзимни алдаб
Негадир қуйилиб келади ёшим.
Ҳазин юрагимни бўғзимга қадаб,
Шеърлар ёзай, десам оғрийди бошим.

Йўл бошлар қайгадир энг сўнгги чорам,
Бошимга акс-садо келар қаердан?
Сўнгги бор ўзимни унутиб шахдам —
Бу ёруғ дунёдан чиқиб кетдим ман.

Тобора кетяпман ердан узилиб,
Оёғим остида ўрмалашар кўк.
Йўлимда қарғалар турар тизилиб,
Бу парвоз... бу йўлнинг ҳеч адоғи йўқ...

* * *

Ҳамма чироқлар ўчган,
Шамол кезар асабий,
Озроқ мусаллас ичган —
Озгина сармаст каби.

Ҳар эшикка уриб бош,
Синдириб ҳар ойнани,
Шамол қочар отиб тош —
Вайрон этиб хонани.

Ҳеч ким чиқмас уйдан,
Қадам товуши йўқ, жим.
Атиргулнинг бўйига —
Девлар бошлаган ҳужум.

* * *

Бугун таъналардан юрагим ожиз,
Қаёққа қарамай тинади кўзим.
Бугун ёлғизлардан ёлғизман, ёлғиз,
Менинг овозимга ўхшамас сўзим.

Тун, безиб турибман қоронғуликдан,
Менинг кўз ёшимни кўрмаётирсиз.
Адашиб юрибман бу кўргуликда —
Бугун ёлғизлардан ёлғизман, ёлғиз.

Қўлимни чўзаман. Қўлим етмайди,
Олисда милтираб турган зиёга.
Зулумот хонамдан бир зум кетмайди,
Куёш кетиб бўлган Сурхондарёга.

Тун безиб турибман қоронғуликдан,
Қочиб кетгим келар далага-қирга...
Фақат сиз бўлсангиз,
Фақат ман бўлсам,
Фақат куёш бўлса биз билан бирга...

Бугун аламлардан зада юрагим,
Бошқача йиғлади қўнғироқлар ҳам.

Ҳеч кимга билдирмай ишққа кетсак жим,
Фақат сиз бўлсангиз...
Фақат ман бўлсам...

* * *

Ўнгидан келарди борики ишим,
Муҳаббат яшарди — кулиб ёнимда.
Қарши келолмасди бирор-бир киши —
Юрагим бўлсайдинг ўнг томонимда.

ХУЛОСА

Борлиқ узра юксалиб
Дарахтлар ўсар бетин,
Заъфарон наваларга
Нур ёгилар ҳаводан.
Гоҳо равон йўлда ҳам
Қоқилсам ўқтин-ўқтин —
Асло нола чекмайман —
Бу бариси худодан.

Гоҳо қаттиқ куламан,
Гоҳ йиғи келар тошиб,
Гоҳо суратдаману
Гоҳо сийратда каби.
Мен ҳам кетиб бораман —
Кимларгадир эргашиб,
Эгасининг ортидан
Кетаётган ит каби.

* * *

Мени уялтиргинг келдими, Чироқ,
Кўзимга қарама — кўзим ёшланган.
Менинг юрагимда сендан олдинроқ —
Бир ёруғ...
Чароғон кунлар бошланган.
Азизим, бир нафас тушгин ёнимга,
Мунғайиб кўзимда яшадинг беруҳ.
Ташаккур айтгим бор —
Сенинг боринга,
Ва лекин кўзлар бор сендан ҳам ёруғ.
Бир лаҳза...

Бир лаҳза кўзларингни юм,
Муаллақ титраган кўлларим бежон.
Чироғим, бахтиёр кўзимдан суюн,
Чироғим, бахтиёр кўзимга ишон.
Сўнгги бор қарайман.
Мунғаяр чироқ —
Ортимдан кўзлари боқади беруҳ.
Йиғлайман...
Йиғлайман, азизим, бироқ
Дунёда кўзлар бор ундан ҳам ёруғ.

СЕН ҚАДДИНГНИ КЎТАР, ТУПРОҚ

Мен онамни ерга экдим,
Вужудимдан оқар титроқ.
Мен отамни ерга экдим —
Сен қаддингни кўтар, тупроқ.
Йиғламадим юзим тирнаб,
О, баландлаб кетди бу ғам.
Оёғимдан чирмаб-чирмаб,
Мени ташлаб кетди оғам.
Тентирадим аро йўлда,
О, бу йўллар тентиради.
Мени бир кун Сизникага —
Буюк ғамлар келтиради...
Мен онамни ерга экдим,
Мени қўйиб юбор титроқ.
Мен отамни ерга экдим —
Сен қаддингни кўтар, тупроқ.

* * *

Осмонда қатор-қатор
Булутларнинг тизгини.
Қайдан билади осмон —
Ки, унинг бағрида ҳам
Осмонлар борлигини...

Замин кетар чокидан,
Ёзилади чигили...
Қайдан билади замин —
Унинг зах бағрида ҳам
Одамлар борлигини...

Бир кун кетсам —
Ўзимдан,
Туннинг олиб жонини.
Э, воҳ қайдан биламан —
Менинг иссиқ бағримда
Илонлар ётганини...

ЕР

Ўзини пойингга ташлаганда ҳам,
Биламан,
Сен кўкни севасан кўпроқ.
Ерни оёқ ости қилганинг билан
Бир куни осмонга айланар тупроқ.

* * *

Дўрмонда,
о, сукут сақлайди боғлар,
Шеъримга сиғдирсам ҳолатларини.
Тўртта тарафидан сервиқор тоғлар —
Кўз-кўзлаб яшайди қоматларини.

Бу дунё — дўзах деб сенга ким айтди?!
Ким айтди — жаннатга ўзни асрашни.
Билмадим, кўзингга, кимлар ўргатди?!
Йиғлатиб яшашни...
Йиғлаб яшашни...?!

Мен ҳали унча кўп яшаганим йўқ,
Бари кўрганларим туюлмоқда кам,
Азизим, негадир сендан кўнглим тўқ –
Унча кўп яшашни истамайман ҳам.

Кўзингга айланар ям-яшил олам,
Айлангим келмоқда шоир сўзига.
Уялмай тик боққим келар менинг ҳам,
Лермонтов кўзига,
Пушкин кўзига.

Негадир шу тунда жоним ўртанди,
Беимкон руҳимнинг келдими рашки.
Билмадим, кўзларинг қачон ўрганди?!
Йиғлатиб яшашни...
Йиғлаб яшашни...

Ўлишга ҳожат йўқ.
Кўлларингни бер.
Бир нафис эсмоқда... Дўрмон нафаси,
Кел, жоним, яшашни ўрганайлик, кел,
Бостириб келмоқда туннинг шарпаси.

6.01.01.
Дўрмон

* * *

Чорасиз вақт тўхтар тангри измидан,
Йўлидан адашиб кетади шамол.
Ҳали очилмаган гулнинг исидан —
Бемаврид уйғониб кетади аёл.

Азим тупроқларни тарсиллаб ёриб,
Бўйини кўрсатиб чиқар лаҳадлар,
Қақроқ кўлларини ҳавога ёзиб,
Осмондан мурувват кутар дарахтлар.

Кўп қават уйларин кўкка узатиб,
Куёшнинг тиғида мудрайди шаҳар.
Кимнидир охирги йўлга кузатиб,
Силкиниб-силкиниб йиғлайди шаҳар.

Азизим, лаҳзада ўтар бариси,
Азизим, лаҳзада қораяди қош.
Ҳеч ким ўлмагандай баҳор келади —
Ҳеч ким ўлмагандай чиқади қуёш...
Азизим...

* * *

У одам ўлди-ку...
Ахир у одам,
Изидан юрмади ёлғон шуҳратни
Наҳотки, шу одам?!
Наҳот, шу одам —
Ўзидан ахтариб топди қудратни.
Нечун йиғламади
Кўкка бош тираб?!
У ўлди... Беозор.
Жимгина... сассиз...
Бир йиғи жонимни турибди қуршаб,
Бир йиғи...

Бир йиғи...

Жуда шафқатсиз...
Нега кўзимда ёш?
Нега бошим ҳам?
Нега бисотимни куйдиради чўғ?
У одам ўлди-ку...
Ахир у одам —
Йиқилгани йўқ-ку,
Йиқилгани йўқ.

* * *

Менинг шамоллигим ёлғон,
Учолмасдан жоним ҳалак.
Кўзларимдан тўкилса жон —
Ўзин ерга отар фалак.
Менинг тириклигим ёлғон,
Қабр ўзи олар жойлаб.
Тирик бўлсам, атрофимда
Юрармиди ўлим пойлаб?!

* * *

Ногоҳ кўзларингда кўрдим осмонни,
Кипригинг — жонимга санчади музлар.
Азизим, тикилиб турмоқ осонми —
Кўзингдан тўкилиб турса юлдузлар?!

* * *

Боряпман...
Энг сўнгги йўлдан
Боряпман...
“Қайга?”, деб ҳеч кимса
Бермайди савол.
Менинг юрагимга
Барглардаги чанг —
Ҳатто дарахтлар ҳам
Келмоқда малол...
Йўқ, эслан чиққан йўқ,
Бари эсимда —
Чироқни ўчирдим...
Ёпдим эшикни.
Йўқ, ҳаққим қолмади
Мени ҳеч кимда,
Айтинг-чи?!
Мен борар йўллар очиқми?!
Қайга кетаяпман —
Қани у тақдир?!
Белгилаб қўйганми
Бирор манзилни.
Кўзимдан кетказолмаяпман
ахир...
Сизнинг ўша ғамгин
қиёфангизни...

* * *

О, яна боғларга қоронғу тушди,
Ташлади лаҳзада кунни ўчириб.
Шохларга беркинган
Қоп-қора қушни,
Хавотир қайгадир кетди учириб...
Қоронғу кечанинг санчар юраги,
Ёшли кўзларидан сочилар учқун.
Ўйлайман...

шоҳдаги ғариб қуш каби,
Эрта мени қайга бошлаб кетар Тун?!

* * *

Ўлим йўқ!!!
Ўлим йўқ!!!
Ўлим йўқ нарса,
Фақат оғир ботар гулу хаслигинг
Ўлим йўқ!!!
Ўлим йўқ!!!
Ўлим бор бўлса —
Ўлим бу — яшаб ҳам яшолмаслигинг.

* * *

Тун бўйи боғларга
ёғдирамиз қор,
Қақраган аёзни соламиз шеърга.
Сиримиз фалакка бўлмасдан ошкор —
Бари дарахтларни михладик ерга.
Биздан ўтолмайди
Чопгани билан,
Биз баридан зўрмиз...
Биз баридан зўр.
Қанчалар юксалиб ўсгани билан,
Учиб кетишига қўймагаймиз йўл.
Оёқнинг остидан кўринг
нарини,
Ўрганинг, бунақа бўлади мардлик.
Биз шундай —
Уддалаб бўлдик барини,
Мана шу эмасми — Дунёпарварлик?!

* * *

Ўзимни минг тилга ўгириб чиқдим,
Минг бир талвасада
Жилоланди рашк.
Умр ўтиб кетди,
Умр ҳам ўтди —
Мен эса ўзимни қилолмадим кашф.
Шеърларим тугамай қолди қоғозда,
Тасалли бермади
Бирорта шеърим.
Ўзим-ку ўлмадим.
Менинг олдимда —
Шунча хўрландингми,
Бечора ўлим?!

* * *

ХОСИЯТ РУСТАМОВАГА

Осмонга талпиниб яшади
кўнглим,
Сигмади заминга...
Сигмас на шеърга.
— Уч, десам ёнимда
Титрайди қўлим,
Мудом оёқларим тортади ерга.

* * *

Наҳот,
ўтаяпман барини кўриб,
Дунё!
қучоғингдан кетаман
қандай?
Мен сени севаман —
яшамай туриб,
Сочлари оқарган болакайлардай.
Боладай ортингдан
Эргашиб келдим,
Сен эса йўлингда кетдинг бепарво.
Жонимни асрадим.
Югуриб елдим,
Ўлмасдан кетмадим бағрингдан, Дунё!

Бошимни кўтариб
учмадим кўкка,
Кетмадим ўзимнинг оёғим билан.
Бу ахир кирмасми
Ҳурматсизликка —
ЎЛИМ ҚАРШИ СИДА КЎЗИМНИ ЮМСАМ?!

ҲАЁТ

Яна боғлар узра
Қор ёғди
Қалин,
Яна боғлар узра
Совуқ,
Важоҳат.
Бир зумда
Осмонга айланди замин —
Қиш икки дунёга
Қилди саёҳат.
Кўлини
Мушт қилиб
Жар солди
Тарнов,
Сумалак —
Музлаган кечаги қушим,
Дунё — кимлигини
Унутган
Қиздай,
Лапанглаб бормоқда
Олдимга
Тушиб.
Ҳар замон
Кўксига
Юбораман кўл,
Ҳар замон
Улоқиб
Кетсам нарига —
У гўзал
Кўзини ўйнатиб
Нуқул,
Мени тортиб
Кетар —
Оппоқ бағрига.

* * *

Баъзан ўтган умрим
Бериб қолар панд,
Баъзан ёлғиз қолсам — ғам-ғусса чекиб.
Майда шеърлар билан бўлганимда банд —
Кимгадир боришга қолсам кечикиб...
Баъзан хаёлларим
Ура бошлар чарх,
Баъзан тиф қалбимга урилар, гарчи...
Баъзан мен ўзимга бўлганимда банд,
Кимлардир жон таслим қилган бўлса-чи?!
Дунё!
Ким ўзини сезмоқда ёмон,
Менинг борлигимни чиқариб эсдаң,
Бир ғариб қуш каби учиб кетаман —
Қоронғу уйларнинг деразасидан.

* * *

Мени кўрармикан
ўлимга раво —
Қадамим ўзини тортар зиёдан.
Ишончим қолмаган
Кўзимга ҳатто —
Мени бир кун
 тўсиб қўяр
 дунёдан.
Қоп-қора шудгорда
 тимирскилар қурт,
Вақт ўтар кўнглимга
 ғулғула солиб.
Наҳотки шу вужуд,
Шу нимжон вужуд —
Мени бу дунёдан
 кетади олиб...
Мени кўрармикан
 ўлимга раво...

ТОНГ

Довул қора тўнини кийиб,
Шилиб кетар —
Шип-шийдам боғни,
Туннинг қўли калталиқ қилиб,
Оғирлашиб қолар аҳволи.
Шамол борар ичини тирнаб,
Кўрсатмайди тун қорасини.
Ярим кечда дарахтлар ўйнаб,
Суриб қўяр кўк пардасини.

САБОҚ

Ғамгин-
 ғамгин
 турар
 тизилиб,
Қушчаларнинг қуюқ галаси.
Йўл устида ётар чўзилиб —
Дарахтларнинг совуқ мурдаси.
Осмон ҳорғин
 эгилар
 ерга,
Кўзларимни шира босган чоғ.
Ерда ётган дарахтлар менга
Яшамоқдан беради сабоқ.

* * *

Борлиқда —
 Ҳар бало уйғотар шубҳа,
Қушларнинг овози тинган кечада.
Урушиб қартайган дарахтлар билан,
Шамол оқсоқланиб келар кўчадан.
Кўйлаги йиртилган,
Бурни қонаган,
Жовдир кўзларига чўкиб қолган ғам.
Дарахтлар ўртага олган,
 талаган,
Иложи бўлмаган қочмоқликнинг ҳам.

Мен энди учмоққа турганимда шай,
Шундай бир кўргулик
чиқди йўлимдан.

Қанча тиз чўкмайин...
Қанча ялинмай,
Шамол чиқиб кетди менинг кўлимдан.
Шамол борлигимни

этмади писанд,
Уйимни айланиб кўп тушди садр.
Деворга урилиб-урилиб
аранг,
Шамол оқсоқланиб кетди
қайгадир!

ОДАМ КЕТИБ БОРАР

Десанка Максимовичга¹

Одам кетиб борар...
Дунё яшамоқдан тўхтади бир зум,
Менинг бор овозда бақиргим келар.
Тобут ичидаги балки мен ўзим.

Нима бўлганда ҳам,
Ким бўлганда ҳам —
Одам кетиб борар
Одам кетиб борар —
Ўзини бир жойга йиғиб,
Қўл силкиб ҳаётнинг ўйинларига.
Ўзи билганидан қолмади бугун,
Чап берди дунёнинг қонунларига...
Кундузни кутмади,
тунни кутмади.

Илк бора ўзига қаратди юзин.
(Ўзин кўрганига кўп бўлган эди)
Ўзи билганидан қолмади бугун.
Одам кетиб борар...
Ҳавода сузиб,
Чайқалиб, чайқалиб
Учади елкан.

¹ Югославия Халқ шоираси.

Йўлларда япроқлар
қолар узилиб,
Одам кетиб борар
жуда ҳам
улкан.

Одам кетиб борар
Узатиб-узатиб оёқларини,
Одам кетиб борар осойишта, жим.
Дунё, яшамоқдан тўхтагин, бир зум.
Менинг бор овозда бақиргим келар,
Тобут ичидаги балки мен ўзим.
Одам кетиб борар...

ЁЗ

Даҳшатли қўрқувни енгиб ўтди тун,
Ортда қолиб кетди
ваҳима — овоз.

Ям-яшил
кўйлақда
бахтиёр, мамнун —

Айланиб-айланиб
рақс тушади ёз.

Қуёшда куйдириб елкаларини,
Ястаниб ер қўкка ташлайди савол.
Гандираклар келиб —

чанг вужудини —

Лойқа ариқларга отади шамол.
Шамол ҳам тобора ошар ҳаддидан,
Кўм-кўк гиёҳларга

теккизганда лаб.

Дарахтлар қўлини силкир ортимдан —
Хайрлашаётган одамга ўхшаб.

* * *

Бесарҳад кенгликда —
Бемадор очун,
Ҳеч кимса кўринмас
Қоронғу йўлда.

Кўзимни чирта юмаман,
 Юзимга юлдуздай
 Сачраганда ёш.
 Яшавейрасанми —
 Мен бўлмасам ҳам,
 Сенинг оқибатинг шуми,
 Эй қуёш?!
 Сочимни силама —
 Муҳтож эмасман,
 Пойимда судралиб
 Сўрамагин ҳол.
 Биламан...
 Менсиз ҳам яшайверасан,
 Биламан —
 Менсиз ҳам яшайсан, шамол!
 Бу дунё тентирар
 ёмғирда, қорда,
 Дарахтнинг узилиб боради жони.
 Азизим, бу кўзлар
 кўзимда қолган —
 Азизим, бу кўзлар билар вафони...
 Ҳадемай қиш келар...

* * *

Қўкариб боряпман вужудим узра,
 Ўзимни авайлаб қиш совуғидан.
 Жонимни кўтариб олганман кўзда —
 Юрагим дунёнинг чирмовуғида.

Шундай юксалишни қилганман удда,
 Қанча чопишсалар —
 Шунча кўклайман.
 Ўздан айро тушиб битта вужудда —
 Қанча ширин-шакар мева тукканман.

Вужуд тимирскилар ўнгу сўлини,
Заминда борлиги рўёми-чиндай?
Баъзан чўзиб қолар ҳаёт қўлини —
Ўлим борлигини эслатмоқчидай.
Кўкариб боряпман вужудим узра,
Барг ёзим.

Ўзимда гулладим қийғос.
Мен энди кечирган
баҳорлар ичра —
Хазонрез боғларга этаман парвоз.

* * *

1

Қайта келгай ҳар йил баҳор,
Бор ирода.
Куч.
Файрат.
Боғ йўлига пешвоз чиқар —
Яшамоққа ўч дарахт.
Ҳали қорлар кетмай туриб,
Кўкламасдан дала-туз,
Ҳаёт томон илдам юриб,
Илк бор дарахт очар юз.

2

Осмон қуюқлашиб борар,
Тун пардасин қўяр суриб.
Кўриб-кўрмаганга олар —
Жиблажибон — уч-тўрт булут.
Қайга кетар қушлар учиб,

Қай томондан эсар шамол,
Уйғонмоқда боғлар чўчиб —
О, кимгадир етмас ҳаво.
Чайқалади тун курсида,
Кимдир эшик қоқар бевақт.
Шундоққина йўл устида—
Ағдарилиб ётар дарахт.

* * *

Қорлар эримоқда...
Ер юзи майин —
Қорлар бу дунёни
Айламоқда тарк.
Бир қийноқ ичида
Юзи қорайиб—
Ер бағрига сингиб бормоқда фалак.
О, аста қайтмоқда
Боғларнинг жони.
Тобора узайиб
Борар кундузлар.
Ўзига қаратиб жумла-жаҳонни —
Худди ёмғир каби ёғар юлдузлар.

* * *

Булут
аста-
секин
чиқди
ҳавога,
Нимжон вужудини
четга олди кўк.
Қаро ер
тиз чўкиб
йиғлар худога:
“Оғриқ жондан ўтди —
энди нажот йўқ”.
Кўрқиб ҳар томонга
ўзин отар тун,
Яшил майсаларга кўчади титроқ.

Худойим, айт, қандай чидамоқ мумкин?
Пойингда тўкилиб турганда тупроқ.
Билдим, ажодлардан нимадир ўтган,
Заминнинг кўксига недир солган ғам,
Чўкиб бораётган —
ориқлаб кетган —
Шу ерни тўйдирмоқ —
менинг вазифам.

* * *

Тангри виқор билан боқади кўкдан,
Ерни қулочкашлаб
нара тортар шер.
Оёғим остида учади тўпдай —
Муштумдай осмону
Шапалоқдай ер.
Дунёга тун кириб келар хаёлда,
Қўллари бемажол —
Оёқлари шол.
Боласин йўқотиб қўйган аёлдай —
Тунда гандираклаб юрибди шамол.
Чирпираб ойнадан отилгим келар,
Ўзин ошкор этар —
Вужудимда жон.
Бежал ўлимдай югуриб елар —
Шапалоқдай еру
Муштумдай осмон.

* * *

Хурпайган боғларга
ёйилар туман,
Шўх-шодон қушлар-да борар йироқлаб.
Беқарор шамолни ўртайди гумон,
Дарахтлар йиғлайди тунни қучоқлаб.
Ер билан кўк очиқ қилар орани,
Майда эманларни босиб кетар тер,
Кўкка алам қилар —
Ҳар бир одамни
Тансиқ таом каби туширганда ер.

* * *

Бу даҳри давворда —
Бу чархи дунда,
Азизим, тонг бўлиб ёришмоқ осонми?
Кўз очиб кўрганим —
Мана шу вужудда —
Азизим, тупроққа қоришмоқ осонми?!

* * *

Қартайган тун борар олдимга тушиб,
Ваҳима йиртқичдай ташлайди қалам.
Токларда узумлар олган қунушиб,
Ширакайф шамолнинг кайфи тарқаган.
Қўлларимдан ушлаб айланади боғ,
Дарахтлар тортқилаб кўяр сочимдан.
Қаро тун бағрига босади узоқ —
Қаро тун қизғониб ўтар умримдан.
Кўрқиб суянаман аёғимга тик,
Бир титроқ жонимни олади қуршаб,
Ногаҳон кўнглини очади эшик —
Бахтиёр, келишган одамга ўхшаб.
Деразанг кўчадан яширар кўзин,
Толега лаънатлар ўқийди қандил.
Йўлингга кўз тикиб ташқарида тун —
Эҳтимол изтироб чекаётгандир.

* * *

Бу виқорли тоғу тош аро
Булут ўтиб боради саф-саф.
О, тун билан тўлди-ку дунё,
Энди менинг боримдан не наф!

* * *

Катта бўлсангиз ким бўласиз, Ойижон?!

СЕВИНЧ қизимнинг сўрови

Айланайин, маним моҳ қизим,
Сенинг тоза хаёлларингдан.
Чўкиб кетдим...
Айниқса, бугун —
Сенинг маъсум саволларингдан.

Қизим, сендан яширдим
баъзан
Бир сўз учун йиғлаганимни.
Сен билдингми...
Ўттиз ёшда ҳам,
Ҳали ҳеч ким бўлмаганимни...
Мен ҳам шоир бўламан, дедим,
Сўз қидирдим —
Ёндирди оҳанг.
Олов эди йигирма ёшда —
Чақмоқ эди Абдулла¹ бобонг.
Мен тунлардан тортиб олганман
Хаёл дарахтларин баргини.
Кўзларимда олиб қолганман —
Болаликнинг яшил рангини.
Асли осон шоир бўлмоқлик —
Юрагингни берсанг сўзларга.
Ва ўргатиб қўйсанг...
Илк бора,
Яшамоқни мунис кўзларга.
Шеър жангига ўзингни ташлаб,
Куйдирсалар...
Тўрт томонингдан.
Юрак чиқса сенга йўл
бошлаб —
Шеърлар униб чиқса
қонингдан.
Кипригимга томчилар қалқди,
Саволингдан титрадим ногоҳ.
Сенинг маъюс кўзларинг ҳаққи—
Сўзлар мени отиб қўйди, оҳ-ҳҳ!
Энди шоир бўламан, қизим.

СЕНГА СУЯНГАНГА ЎЛИМ ЙЎҚ, ВАТАН!

Мен сенда ўзимни кўраман, тупроқ,
Жонимиз биргами?!
Биргами бу тан?!

¹ Абдулла Орипов, Ўзбекистон Халқ шоири.

Суради ғамгин —
Вақт ухлар ўзининг креслосида.
Бир оғир хўрсиниб
 қўяди жавон,
Тунги деразалар
 ботади терга.
Ўзини ноқулай сезади Байрон —
Лермонтов йиқилиб тушади ерга.
Ногаҳон учгиси келар гиламнинг,
Тун ўзин қучади
 кир панжасида.
Шифтда чироқ йиғлар
бошини эгиб
Ҳаёт ва ўлимнинг исканжасида.

* * *

Яхшиям туғилдим.
Борман яхшиям —
О, менинг туғилиш бўлган-ку дардим.
Умр ўтиб бўпти —
 кўзимни очсам —
Туғилмаганимда
 қандай ўлардим?
Бугун ҳам самода қуш этар парвоз,
Кўпам бўйсунмасдан
 кўк йўриғига.
Сизнинг кўксингизга тўлган бу овоз —
Ўхшамасми ернинг чинқириғига?
Шундай каттамиди
 кеча ҳам осмон,
Кеча ҳам шулмиди ернинг эрмаги.
Қанча одамларни
 кўрдим демасдан,
Ютиб турармиди
 аждарҳо каби.
Қаерим оғриси
 Онам чекар оҳ,
Кўзига яшириб турар
 ненидир.

Мени туғмасидан
аввалроқ э, воҳ,
Ўлим борлигини билмаганмиди?!
Яхшиям туғилдим.
Борман яхшиям...

* * *

Тун ўзида қолсин...
Кундуз ҳам...
Ой ўзида қолсин...
Юлдуз ҳам...
Ўз жойида қолсин қаро ер,
Раббим, менга осмонингни бер.

Осмон бўлсам — ой менда бўлар,
Осмон бўлсам — ер менда бўлар.

Тун билан кун турар алмашиб,
Юлдузларим ётар қалашиб.

Чақмоқ турар пойимда ҳалак,
Бўрон бўлса — гирдикапалак.
Соғинмасдинг...

кузни, баҳорни —
Ёғдирардим — истасанг қорни...

Шунча кунинг бормиди бошда,
Раббим, сўзим қолмади бошқа.

Мени чорла — ютмасидан ер,
Раббим, Раббим, осмонингни бер.

ИҚРОР

Ҳар босган изимда қолиб боряпман,
Тўкилиб боряпман дақиқа сайин.
Тунларни кўп ичдим ўтиб кундуздан,
Азизим, мен қайси йўлдан борайин?!
Тонгларга қўнғироқ қилади қушлар,
Майсалар атрофга боқади гирён.
Жуда олисдаги ғамгин боқишлар —
Лаҳзада самога бўлади аён.
Шамол булутларни олар элаклаб,
Тангрига бўйини кўрсатар зиё.
Ерни ҳар томонга бўлак-бўлаклаб,
Шу қисқа йўлларга жойланар дунё.
Йўқолиб боряпман босган изимда,
Руҳимдан ажралиб чиқаётир жон.
Менинг юрагимда — менинг кўзимда
Тупроққа айланиб бормоқда осмон.

СУВРАТ

Мусаввира Гулнора Раҳмон қизига

Кўча туман эди...

Кўчада туман,

Туманлар ичида пайдо бўлган қиз.

Ҳайрат ёмғирларин сочди-ку

осмон,

Кетдими қиз билан икки кўзимиз?

Чироқни ёқаман...

Қани ёруғлик?!

Бир ширин сўз айтгум келар...

Қани сўз?!

Чиройли куламан...

жуда чиройли,

Мен — баҳор шаклида кулиб турган куз.

Оқмиди... — қизилми унинг кўйлаги,

Кўлида бормиди ишқ тўла кўза.

Юраги оқ эди...

аммо юраги —

Мўъжиза эди-ку...

ажиб мўъжиза.

Ҳатто туманда ҳам гўзал кўринди,
Чиройли кўринди оппоқ кўйлаги.
У гўзал ортидан кўзлар севинди —
Аммо нега энди келар йиғлагим.
Мени танимайди...

Балки Сизни ҳам,
Танимас туманда ғойиб бўлган қиз.
Бизнинг хаёлимиз кетди қиз билан,
Абадий туманда қолдик иккимиз.

* * *

Тун уюлиб қолди кўчада,
Ой заминга қулади бежон.
Ер муҳтожлик сезган кечада
Ҳар томонда тўзғийди хазон.
Илкис ўзин йўқотар осмон,
Кўтарилиб тушади кўкси.
Боғни отиб ташлар ҳар томон
Жазаваси отланиб туннинг.

Э, боғ, тўзма!
Бу шундайин тун,
Сени мендан яширар туман.
Қутқарардим...
Аммо мен ўзим
Вазнсизлик ҳолатидаман.

* * *

Шамолни қайси қўл
уйғотди туртиб,
Бирор қўл юзига туширдими мушт?
Дунёдан қочмоққа уринар ҳуркиб,
Дарахтни лол этиб учиб кетар қуш.
Новдалар ўзини отар ҳар ёнга,
Ойна синиб тушар.
Тоб ташлар эшик.
Заминнинг фиғони чиқар осмонга,
Борлиқ аянч ичра
боқиб турар тик.

Ҳаёт қушларининг овози ўчган,
Қалдирғоч уйига ташимайди лой.
Айни шу лаҳзада...

Айни шу кечда,
Ўлимдан беҳабар чиқиб келар ой.

* * *

Тун бунча қарайди кўзини узмай,
Бунча кўз-кўзлайди

хазон боғини.

Шамол юзларимни силайди тинмай,
Яширмоқчи бўлар тутқаноғини.

Кўрқув йўқ — ҳар замон

қимтинар лабим,

Ёнимга шалвираб тушади кўлим.

Юзма-юз турибман —

Худди Сен каби,

Совуқ кучоғига тортади ўлим.

Наҳот бу — ўнгимда бўлмақда содир,

Мен сифинган дунё қаерда, ҳайҳот?

Лаҳзада йўқ қилиб ташлашга қодир —

Кўзингга кўриниб тургандай жаллод...

Тун бунча қарайди кўзини узмай...

* * *

Ваҳмали сукутдан безган ташқари,

Жонини сезмаган каби

Туйқусдан.

Кўлтиқтаёғида йўлни бошқариб,

Тунлар ҳозир қайтиб келди урушдан.

Ойнага урилар шамол асабий,

Беёғду кечалар

Кўринар ғариб.

Тунни қўриқлаган

Маҳбуслар каби,

Дарахтлар кўчада

Юрар айланиб.

* * *

Салқиган деворлар
айланар уйни,
Майда коваклардан
ўтолмайди тун.
Шамол йиғиштириб қўяр қўрқувни,
Боғларга ястанар узундан-узун.
Қоқсуяк новдалар
узанар кўкка,
Кўл яшар ичига ютиб жонини.
Кўниккан бўлса ҳам
Осмон кенгликка,
Босиб ололмайди ҳаяжонини.

БИР-БИР ЙИҚАР ҲАЁТ ЧАЛИБ

Йиқилгаймиз...
Йиқилгаймиз.
Гуноҳормиз —
Осмон қолиб,
Қаро ерга тўкилгаймиз.
Бу не азоб?!
Бу не азоб —
Кўзлар тирик.
Кўзлар тирик.
Бугун жонни қўйгин асраб,
Бу дунёдан қўрққуликки,
Бу дунёдан қўрққулик.

* * *

Намхуш ҳаво.
Беёғду адир,
Ариқларда сувнинг хониши.
Эшитилар қаерлардандир
Ернинг сирли нафас олиши...
Ялдо кеча.
Юлдузлар гарам,
Ҳилол тунни кезади сарсон.
Кўзларини юмиб ер билан
Бир ёстиққа бош қўяр осмон.

* * *

Бу совуқ вужудда
боғ каби вайрон,
Ўзини ҳар ёнга отиб йиғлар жон.
“О, келиб ўзимни тунга осибман,
Бундай яшамоққа
нонуносибман”.
Хувиллаган рутба
ичида танҳо,
Ўзимдай беимкон шу боғлар аро:
О, шундай хазонман.
Хазонман.
Хазон —
Учаман —
Довуллар учирган томон.

* * *

Кун кўрмаган тунларда исён,
Дарахтларга сочар захрини.
Қайдан келиб —
Ва кетсин қаён?!
Ва кимларга очсин бағрини?
Тун ўзига келар ҳар замон,
Ва оқара бошлайди туси.
Шунда оғир дарахтларнинг ҳам
Келар қушдай учиб кетгиси...

* * *

Э воҳ, жони-жаҳонимга
Ёлғиз ўзим лойиқдирман.
Дунё, Сенинг уммонингда —
Чўкаётган қайиқдирман.
Бирор хас йўқ суянмоққа,
Қўлим ҳануз муаллақдир,
Яшай десам —
яшамоққа
Ҳолим йўқдир,
жоним йўқдир.
Чорасизман. Даҳри-дунга —
Ҳеч вақом йўқ улашмоққа.

Мадорим йўқ. Ҳаёт, Сенга —
Хаслар каби илашмоққа.
Жоним, жони-жаҳонимга,
Э, воҳ, ўзим лойиқдирман.
Дунё, Сенинг уммонингда
Чўкаётган қайиқдирман.

* * *

Ўзимдан енгил-енгил
Юрагимни кўтариб —
Ўз-ўзимни қучдим мен.

Ўзимдан оғир-оғир
Юрагимни кўтариб —
Ерга учиб тушдим мен.

* * *

Сукунат.
Тун юрар оёқ учида,
Яланғоч кечалар берух, беёғду.
Қоронғу кечада,
Туннинг ичида —
Жонимга беркиниб турибди кўрқув.
Дарахтнинг титроғи танымга кўчган,
Бетоқат кўзларим ташлайди савол.
Наҳотки, осмоннинг чироғи ўчган,
Ёнимда шамол йўқ, шамол йўқ,
шамол!

КУЗ

Бармоғига секин босди лаб,
Кўзларига тўлганда уйқу.
Безътибор тунга дарғазаб,
Кўйлагини ечиб отди у.
Ариқда сув жимирлар ҳануз,
Қурбақалар сайрар асабий.
Ҳар томонга жовдирайди куз,
Ўз ўғлининг қотили каби.

* * *

Умрим бало бўлди маним,
Ўзиб кетдим жаҳонимдан.
Мени тортиб-тортиб жоним,
Йиқитади оёғимдан.
Арз-дод этсам кўзимда нам,
Ким уйғонар саволимдан.
Кимга борай? —

Худонинг ҳам
Чиққан бўлсам хаёлидан.

* * *

Бир... икки... уч...
Сукунат... видо...
Сўнгги қадам.
Ва сўнгги одим.
Сиз ҳукмни этасиз ижро —
Маним қоши қаро жаллодим.
Кенг осмонда тентиганда қуш,
Тор жисмимга сиғарми жоним?!
Менинг умрим туш эдими, туш?!
Маним кўзи қаро жаллодим.
Ё жоним худо,
Сўнгги нафас...
Энг сўнгги оним.
Сиз ҳукмни этдингиз ижро —
Маним бахти қаро жаллодим.

* * *

Мен ўзимни тортаман тундан,
Ва ўзимга чиқаман пешвоз.
Менинг жоним тунда қуюндай,
Кўчаларга этади парвоз.
Ҳеч кими йўқ —
Дарахтлар сассиз,
Бир қўшиқни кўйлар эшилиб.
Осмон ҳар тун шундай қаровсиз,
Руҳим билан кетар қўшилиб.

* * *

Ўзимда тўхтадим айланиб юриб,
Дунё, оёғимдан кет, нарига кет.
Худого ёлбордим кўзимни юмиб,
Ўлимдан озод эт,
Тундан озод эт.
Ҳали ҳам адашиб юрибман танҳо,
Жоним, о, эртанги кунимдан нажот.
Узоқ қолиб кетдим бағрингда, Дунё,
Ўзингдан эт озод,
Тундан эт озод.
Ҳаволарга ёзар руҳ шуқуқини,
Ишқ сўраб чарчаган телба жунундан.
Юрак талаб қилса ўз ҳуқуқини,
Озод эт ўзимдан,
Озод эт ундан.

* * *

Тонг ёришиб қолди бефурсат,
Кўзёш каби тарқади туман.
Шеър ёзишга қўймади журъат,
Қолдим майда дардларим билан.
Қор эриди...
Тарновлар сокин,
Бир қўшиқни қиларди хониш.
Дарахтларнинг мунгли кўзлари
Таниш эди...
Жуда ҳам таниш...
Тонг кўзимни босади оғир,
Жони жоним боради қизиб.
Айни шу вақт —
Тангрим, кимнингдир,
Бўлганмикан жони узилиб?
Тонг ёришиб қолди бефурсат,
Ҳатто юрак олмас ёнимни.
Мен тангридан оламан рухсат —
Тунга топширгани жонимни.

* * *

Ер менинг ортимдан юрар эргашиб,
Қаерга бормайин изимни босди.

Қанча кўчаларда кетдим адашиб —
Тангрим, менинг тириклигим ростми??!

Балчиққа фарқ бўлган кемадай ҳолсиз,
Беруҳ вужудимда юрибман бежон.
Дунё, саволимга жавоб бер, ёлғиз —
Ўлимнинг борлиги ёлғонми —
Ёлғон?!

Нонга навбат кутган болакай каби,
Томоғимда жоним турибди қалқиб.
Ёрилган кўпикман сув юзидаги,
Бу ҳаёт қайгадир кетар оқизиб.
О, таниш бариси —

хира чироқлар,

Майда кўлмакларда осмоннинг акси.
Узилай-узилай деган япроқлар,
Оҳ, менинг жонимга ўхшайди рости.
Юрак чиқиб кетар ихтиёримдан,
Бошимни бағримга босаман оғир.
Баҳайбат бир шарпа ўтар ёнимдан,
Жонимни парчалаб ташлашга қодир.
Кимгадир ёлбориб ичмайман қасам,
Кимдир билганича тутқазмайди май.
Тангрим, жовдирайман севгани билан
Энди хайрлашиб бўлган одамдай,
Энди хайрлашиб бўлган одамдай...

* * *

зиналардан,

тун

бошлар

чиқа

Аста

Танида ҳорғинлик,

Боши ҳам эгик.

Деворга суяниб-суяниб бирдам,

Эшигинг олдида туриб қолар тик.

Қўлларин тугмага юборар илкис,

Иккиланган кўйи,

Ийманган кўйи.

Ўзига кўз ташлаб қўяди бесўз,
Бироқ кучоғини очмайди уйинг.
Озгин гавдасига суюнганча тун,
Эшилиб-эшилиб йиғлайди узоқ.
Ортига қайтишга қўймайди қадрин,
Уйинг кучоғини очмайди бироқ.
Аста
 туша
 бошлар
 тун
 зиналардан...

* * *

Деразанг кўчадан
 кўзини узмай,
Ажратиб ўтирар
 яхши-ёмонни.
Бу кеча жонини тунга қолдирмай,
Боғлар ютиб қўйган ҳавони.

О, яна бўғзингга тиқилар жонинг,
Эшитилиб турар туннинг ноласи.
Қара, дарахтларнинг бари —
 Дунёнинг
Йўлга ташлаб кетган боласи.
Кетмоқми—қаерга?
Шафқатми— Кимдан?
Дарахтнинг узилиб турганда жони.
Қизғониб-қизғониб
 болаларидан,
Дунё ютиб қўйган ҳавони.

* * *

Балки хазондирман —
Балки хасдирман,
Балки ҳеч нарсага арзимасдирман.
Ҳар куни тирилиб,
Ҳар куни ўлиб —
Балки юргандирман кунимни кўриб.

О, балки эртамдан
Кўнглим ҳам тўқдир.
Балки ўлай десам —
Ўлим ҳам йўқдир!

СЕНИ ТОПИБ ОЛДИМ ЙЎҚЛИК ИЧИДАН

(куз ҳақида сатрлар)

Илдизидан узилган япроқ —
Титроғида кўрдим дунёни.

Кўчқор Норқобил

1

Дарахтлар тик қолди
Хаёлга чўмиб,
Қушлар ҳар томонга
Учдилар равон.
Нетай, ўлгим келса —
Пойингга чўкиб,
Нетай, яшай десам —
Етмаса ҳаво.

2

Овозинг келмади...
У борми, Худо,
Жондан ўтиб кетди —
Бесаноқ чидам.
Ўзимни йўқотдим —
Топмадим, аммо —
Сени топиб олдим
Йўқлик ичидан.

3

Паришон кезаман.
Қаримоқда кун,
Дарахтнинг шохлари
Ўсар бетартиб.
Дунёга бепарво
Кириб келар тун —
Туфлисин лойини
Хазонга артиб.

4

Деразанг ёпилган,
Эшик — занжирда,
Дарғазаб тун турар
Тишини қайраб.
Сен эса келмайсан
Аллақаердан —
Дарахтлар уйингни
Ётади пойлаб.

5

Кун аста ёйилди
Ўзини ташлаб,
Борлиққа куй каби
Таралди ҳаво.
Мен сени кўрай, деб
Қилсам илтижо,
Аммо эшитмади
Додимни худо.

6

Боққа хазон тушди.
Борлиқ заъфарон,
Бир аччиқ тутунлар
Ўрлади кўкка.
Оҳ, десам, кўксимда
Ура бошлар жон,
Нега борман, десам —
Чиқаман йўққа.

7

Кўкда ой бўлса ҳам
Кеча қоронғу,
Худди кундуз каби
Қушлар урар чарх.
Йиғладим дарахтга
Суянган кўйи —
Наҳотки, гулларинг
Очилар бефарқ.

8

Тун ҳорғин чўзилди.
Дарахтлар ўйчан,
Бесабаб — борлиқни
Қоплади туман.
Сенга нима бўлди —
Рангинг ҳам ўчган,
Негадир мен сендан
Хавотирдаман.

9

Руҳимда нур каби
Ўйилди кундуз,
Гуллар очилдилар —
Қип-қизил, чаман.
Шундай гўзал ҳаёт
Очганида юз —
Ўруғликдан тунга
Қандай қайтаман?

10

Салқи тортиб борар
Қадамим шаҳди,
Раббимо, кўксимда
Юрак ухлар тинч,
Кимга насиб этди
Яшамоқ бахти —
Кимни асир этди
Ўлимдай кўрқинч?!

11

Шамол хазонларни
Тортади юлқиб,

Бори чанг тўзонни
Тўкар изимдан.
Эҳтимол, шу улкан
Дарахтга чиқиб —
Кулиб ўтиргандир
Ҳаёт устимдан.

12

Қаровсиз боғларга
Отилар камон,
Мудроқ тун шоҳларга
Солади таҳдид.
Ҳаётга эргашсанг —
Тоғу тошдасан,
Ҳаёт ташлаб кетса
Бўласан унут.

13

Ташқари зим-зиё —
Ҳамма томон жим,
Уйқуни қочирар
Тунлар ҳадиғи.
Мени яшамоқдан
Совутар балким —
Битта юрагимнинг
Ортиқчалиғи.

14

Бевужуд руҳимда
Кездим дарбадар,
Ўтирдик пойига
Жисмимни тўшаб,
Қичқирдим йўқликка:
— Тангри беҳабар —
Келсанг-чи, кечиккан
Шамолга ўхшаб.

15

Ҳамма тинч уйқуда —
Вақт алламаҳал,
Ўмғир ёғиб ўтди.

Гун жуда майин.
Бир ўзим турибман,
Эсмоқда шамол —
Менинг борлигимни
Унутгандайин.

16

Юрагим уюшди.
Жонга ботдим ғарқ —
Умидим қолмади.
Тинчим йўқолган.
Ҳеч нарса айтган йўқ —
Бу маъсум дарахт,
Мендан олисларни
Кўриб турса ҳам.

17

Унут боғлар бугун
Тўлди шафаққа,
Дунё ял-ял ёнди —
Гуллар товланиб.
Мен аста беқанот
Чиқдим фалакка,
Тушгум йўқ. Юлдузга
Қолдим боғланиб.

18

Сен кезган боғларга
Сукунат чўкди,
Беимкон дарахтлар
Бош эгди ҳорғин.
Кўкдаги булутлар
Кўз ёшин тўкди,
Қоп-қора дун ичра
Бир ўзим қолдим.

19

Юзимга урилди —
Бир эпкин нафас,
Юрагим хўрсиниб
Бурилди ортга.

Жонимда яшашга
Уйғонди ҳавас,
Мен қайта юз бурдим
Ғамгин ҳаётга.

20

Боғларга гулламоқ
Бўлганмиш расм,
Вақт телба дунёдан
Ўгирганмиш юз.
Гуллаган ҳаётга
Солмасдан разм —
Чиндан ўгирилиб
Кетасанми, куз?!

21

Бутун борлигимни
Ўраб олди тун,
Кўкка юлдузларни
Отди кўзидан.
Бир четда ой қўшиқ
Бошлади маҳзун.
Менинг юрагимда —
Шеърлар тўзиган.

22

Ҳатто тушимда ҳам
Тортасан мулзам,
Ёруғлик бахш этиб —
Хазон кўнглимга.
Жуда кўп ухласам —
Узоқ ухласам,
Кириб келармидинг
Қисқа умримга?!

23

Боғнинг ўртасидан
Тун ўтди шошиб,
Ҳеч кимга сездирмай
Кетди сафарга.
Ҳаёт ўтолмади

Ариқдан ошиб —
Хазон оқиб кетди
Лойқа сувларда.

24

Менга нима бўлган?!
Ёришмас кўнглим.
Бошимдан узоқлаб
Кетмоқда фалак.
Мендан қайларгадир
Юлқинар кўлим,
Айтинг-чи, бу ҳолим
Нимадан дарак?!

25

Кўзим қора тортди.
Айланди бошим —
Баландлаб кетганмиш
Қоннинг босими.
Дунёга келганман —
Кўзимда ёшим,

Кетмоқ бу дунёнинг
Расм-русуми.

26

Боғда мева қолса —
Кўпаяди гап,
Дарахтлар бош эгар —
Қора тортар юз.
Қишки олмаларин
Қутига жойлаб,
Дунёдан хотиржам
Ўтиб кетар куз.

27

Кўчаларда қолди —
Боғлар беэга,
Қушлар кўкка шошди —
Оқшом тушган пайт.
Сени кутиб турсам
Бир ўзим йўлда —
Ҳаёт, сен эртага
Келасанми, айт?

* * *

Деразанг мен томон
Очди бағрини —
Уйингга шамоллар кирдилар қочиб.
Менинг нигоҳимдан балки қизғониб,
Тун кетди юзимга пардани ёпиб.
Йўқ, У — сен эмассан!
Кўрдим барини —
Юрагим Сен томон бошлаганда йўл.
Кўллар суриб қўйди пардаларини —
Сенинг кўлларингга ўхшамаган кўл!

* * *

Тонглар мени отиб кетди, дўст,
Бир хасларга сотиб кетди, дўст.
Ўлар чоғда кўзингми, билмам —
Қабоғимга ботиб кетди, дўст.

* * *

Минг йилки... Ортимдан кузатиб мани —
Қўли муштлигича қолмоқда ганим.
Азизим, баридан эсда қолгани —
Бу дунёда Сизни кўрганим.

* * *

Учиб-учиб кўяр лаб,
Не қайғулар ичимда.
Ич, ичавер жон истаб —
Жоним қадаҳ ичинда.
Тирилгайсан — кўнглимда,
На шиддат, на кўним бор.
Қара менинг кўзимда —
Энг чиройли ўлим бор.
Ич, ичавер, жон истаб,
Жоним қадаҳ ичинда.
Тун туради ётсираб —
Не қайғулар ичимда.

* * *

Тақдир, бунча қаттиқ бўлмаса Қаҳринг,
Учишга шай эдим...
Бермадинг қанот.
Водариғ, елкамга келмади раҳминг,
Илонлар ичида яшатдинг, Ҳаёт!

* * *

Юрак, кетсам — энг сўнги маҳал,
Ўз бошимга ўзинг қуйсанг сув.
Ўлса шеърим — ўзимдан аввал,
Ҳаммасидан даҳшат ўлим шу.

* * *

Дунёнинг йиқилган дарахтларини
Ҳол сўраб —
Атрофин ўради қушлар.
Мен сени билгандан буён
Кўзларинг —
Бир томчи ёшини турибди ушлаб.

Тўхта, пирпиратма
Киприкларингни,
Тўкилиб кетмасин кўзингдаги ёш.
Тўхта, ёлбораман —
Мени дунёда
Ушлаб турибди-ку шундай бир қарош.

* * *

Менга қизиқ эмас шуҳрат, кибр, шан,
Ўзимни бу жангга раво кўрмасман.
Кўксимни нишонга олганинг билан —
Мен сенинг олдингда парчаланмасман.

* * *

Мен ёмонман —
Тўғри, мен ёмон,
Қадамимда хатоларим кўп.
Сиз юксакда яшайсиз ҳамон,
Кўй оғзидан олмагансиз чўп.
Гаплашасиз ўзингиз билан,
Бахт ҳақида сурасиз хаёл.
Мен-чи?!
Ўзин хатоси билан —
Сизни эсдан чиқарган аёл!
Тонглар гувоҳ —
Битта шеър учун
Мингта ўққа нишон юрагим.

Билмай қолиб — Сизни узун тун,
Уйғотдими бирон-бир шеърим?
Сиз буюксиз!
Жуда ҳам юксак,
Сиз паноҳсиз —
Сиздан кўнглим тўқ.
Ҳали жоним ўзимда...
Демак —
Сизни эсдан чиқарганим йўқ!

* * *

Август.
Оқшом.
Рангсиз чироқлар —
О, уйларга кирдилар қочиб.
Ярим тунда шамол ўйноқлаб,
Деразангни юборди очиб.
Туннинг ҳазин титроқларидан
Само издан чиқди, о, бехос.
Олов сочиб нигоҳларидан —
Дала-даштда қолиб кетди ёз.
Ногоҳ тунга ёйилди йиғи,
Қай кўзлардан тўкилди чирой.
Юлдузларни бир жойга йиғиб —
“Ариқларда оқиб кетди ой”¹.

* * *

Тез ишга киришган
Кўринади Вақт,
Гидамлар тўшалган,
Хона топ-тоза.
Тонггача мен шундай яшадим— хушбахт—
Тунларга юракни этиб овоза.
У уйдан бу уйга бахтиёр чопдим,
Зим-зиё тун билан
Кўтардим қадаҳ.
Дўстларим, бу кеча ўзимни топдим,
Дўстларим, изимдан чопиб юрди бахт.

¹ Усмон Азим сатри.

Кўлларим учишга шайланди —
Учдим!!!
Юрагим дафъатан
Бахш этди қанот.
О, кўзим юмилди.
Бир чўчиб тушди
Мувозанатини йўқотди ҳаёт.

* * *

Балки бу дунёнинг
Сўнгги йўлидан
Кетган бўлармидим —
Баридан рози?
Мен эса дунёга келган кунимда —
Овозим панд берган —
Янгроқ овозим.
Жимгина турмадим —
Жовдираб, ёниб,
Улкан нафасимни ютиб ичимга.
Дунё томошага югурди — ғолиб —
Жонимнинг ўртаниб
Қон йиғлашига...
Бугунни ўтказдим —
Шеър билан яшаб,
Эртани ўйласам — уюшар кўнглим.
Ҳаёт! Мен ҳақимда ўзинг айтмасанг,
Менинг борлигимни билмасди ўлим!

* * *

Пастқамларда униб боряпман,
Бир пастлардан ўсдим анчайин.
Мен ўзимда тўлиб боряпман —
Ҳаёт мени ичгани сайин.

* * *

Кеча нима қилдим —
Нима қилай айнан шу дамда?
Учай десам — қанотим ҳам йўқ.
Айтинг, нима қилдим —
Сочларимга оқ тушишига
Арзийдиган гуноҳ қилдимми?

* * *

Мен ўлиб кетардим аллақачонлар,
Аммо юрагим-чи?
Юрагим бор-да —
Кўксимдан макон топган тош.
Ахир яшади-ку шунча йил —
Орзу қилиб тоғ бўлмоқликни...

МОЗОР

Кимни бошлаб кетди бу тундан —
Мингаштириб
Учқур отига.
Уфққа қараб кетган
Бу йўлдан —
Йўловчилар қайтмас ортига...

* * *

Худо ҳам сийлади —
Бахт берди бутун,
Ҳамма-ҳаммасини...
Нима хоҳласам,
Наҳотки, шунда ҳам яшамоқ мумкин?
Наҳот, ўлиш мумкин шунда ҳам?

* * *

Кетдим...
Керак эмас абадий ғусса,
Кетдим, йўлақларим қора шундоғам.
Хорлар йиғлаётган ушбу улусда,
Бунча бахтиёрсиз, бокирам...
Ҳаёт қучоғига сиғмайди сахар,
Шўрлик тонг осмондан излайди чора.
Дарахтлар базмни бошлаган маҳал,
Сиз бунча ғарибсиз, бокирам.
Мендан кун сўраманг.
Умрим тугаган,
Муҳаббат сўраманг ишқсиз осмонга.

Бир куни...
Мен сизни ташлаб кетаман,
Кетаман кун чиқиш томонга.
Ҳаммадан яхшисиз,
Ҳаммадан гўзал,
Кўнглингиз гўдакнинг кўнглидек тоза.
Нечун йиғлаяпман, тақдири азал,
Нечун кулаяпсиз, бокирам...

* * *

Қишлоғимизнинг Мунчоқтепа маҳалласида роҳила бўлиб ўтган 90 ёшли Қирмиз момо бўлардилар. Уларнинг баъзан кўзларини кўкка тикиб куйлаётган хиргойларини эшитиб қолардик...

Бу дунёнинг кўзи кўр, оёқлари шол экан,
Жаннат деган боғининг тахир экан меваси.
Тушлар кўрдим, соғиндим, ҳеч келмади ўнгидан
Мен тушимда ёлбордим: Бегим, қачон келасиз?

Қушлар келиб ҳовлимни супурдилар азондан,
Дарахтлар жонларини отдилар йўлақларга.
Қора кўчди тун бўйи осмондаги қозондан,
Тун сифмади ғам тиккан қоп-қора қўйлақларга.

Эртак айтмай яшадим
На ўғил, на қизимга,
Бугун ғам ўчоғида на олов ва на кулман.
Йиғлаб-йиғлаб тунлари
суратдаги ўзимдан,
Фақат эртак эшитиб яшаш учун маҳкумман.
Бу дунёнинг кўзи кўр,
оёқлари шол экан...

* * *

I

Сочинга қўнган қор
Эрий бошлади,
Кўзингни юмасан — кипригинг музлаб.
Кўлинг қўлқопларни четга ташлади,

Лабингдан қор каби
Учади сўзлар...
Ёпиқ деразангга шамол урар дўқ,
Ойнангни нишонга олар
зарб билан.

Юзингга шахд билан урилган совуқ—
Азизим, бир зумда тушди шаштидан.
Ўзингга келасан —
Юрагинг ёниб,
Ва шеърлар ўқийсан узундан-узун.
Музлаган қўлини чўнтакка солиб
Ташқарида сени кутиб турар тун.

II

Қоронғу осмонда юлдузлар саёз,
Пана-пастқамларга
Яширинар ой.
Йўлларда тинкаси қуриган Аёз —
Яшашга ўзига қидиради жой.
Боғларни ўзимга чорладим бесас,
Бу шоир юрагим
Қўйганди талаб.
Ўзимни қўлимга кўтардим даст —
Югурдим қоп-қора кўчага қараб.
Боғлар қарамади —
Ўтсам ёнидан,
Изғирин авжида —
Йўллар ярақлар.
Баҳорги оқ, оппоқ иштони билан
Тунда қорга ботиб қолган дарахтлар.
Ёнидан кетмадим — шамолдай учиб,
Қорларга беландим —
Боғларга қайтиб.
О, аста авайлаб белидан кучдим,
Дарахтни чақирдим — исмингни айтиб.

III

Сочимга қўнган қор
Эрий бошлади,
Кўзимни юмаман — кипригим музлаб.

Қўлим қўлқопларни ечиб ташлади,
Лабимдан қор каби
Учади сўзлар...

* * *

Мен борар йўлларнинг эшиклари берк,
Ойнаси панжара билан қопланган.
Йиғлайман тангрининг ишорасидек —
Тангрининг ҳукмидай узоқ йиғлайман.
Йўқолиб боряпман — йўқлик томонга,
Юрагим ҳар замон қўяди санчиб.
Ҳаёт мени олиб бўлган нишонга —
Ҳозир...

Ҳозир...

Ҳозир юборар янчиб.
Мени айлантириб урар ўзимга,
Тўзғитиб юборар жами ўйимни.
Бу сафар қаттиқроқ тушди изимга —
Жонимни олиши шунча қийинми?
Бир ютум ҳавони қизғонади кўк,
Пойимдан судралиб қочади тупроқ.
Тангрининг энг сўнги ишорасидек,
Энг сўнги ҳукмидай йиғлайман узоқ.

* * *

Гоҳо майда ҳислар чулғайди мани,
Гоҳо вужудимда жимирлайди қон.
Гоҳо хаёлингда интиқ лабларим —
Сенинг борлигингни қилади гумон.
Сочимни тарадим — шамолга ёйиб,
Фамгин кўшигини қайта сўрадим.
Нега?

Нима учун — эрта уйғониб —
Шунча йил —
Шунча кўп уйқусирадим?!
Мен сенга юракдан ўтиб бораман,
Қанча гуноҳларни қилиб оввора.
Мен сенга ўлимдай етиб бораман,
Азизим, уйғонган бўлсайдинг зора.
Азизим, уйғонган бўлсайдинг зора...

* * *

Фамгин новдаларга
Куз берар сабоқ,
Хазонли кунларим хазон каби мўл.
Театр...

ортимдан эргашар чорбоғ —
Менинг юрагимда ўйнагани роль.
Бўм-бўш ўринларда
Йиғлаб қолар зал,
Қоп-қора енгига ёшини артиб.
Йиғлама, азизим, биз кейинги гал
Соғиниб қаршингга келамиз қайтиб.
Мен безиб бўлганман...
Ғариб кулгудан —
Сен эса йиғлатиб оласан баҳра.
Қарагин, мана мен
театрдаман,
Азизим, юрагим — энг катта сахна!

* * *

Туриб қолди булутлар ўйчан,
Қора чизиқ тортилди кўкка.
О, тобора узоқлаб ердан,
Шоир кетар қоронғуликка.
Ўзи билан кетар тўқнашиб,
О, қўрқувдан қолмагай асар.
Улкан-улкан сўзлар тизилиб
У томонга тортади лашкар,
Шафқат йўқдир шоирга, зотан,
Бас, хиёнат қилмаса сўзга
Юрак эрур шоирга Ватан,
Ватани йўқ шеърдан ўзга.

* * *

Юр, чиқиб кетамиз...
Баланд тоғларга,
Кувиб етолмасин бизни
Шамоллар,
Юр, қочиб кетамиз
Оппоқ тонгларга —
Йиғласин, жавобсиз қолган

Саволлар.
Алданиб яшадик —
барча риёдан,
Бу дунё бемеҳр,
Беишқ аслида.
Юр, қочиб кетамиз
Ёруғ Дунёдан,
Бизни ҳеч ким кўрмас
Ернинг остида.

ЎЛИМ

Рангинг синиқ?!
Йўқмиди тобинг?
Сездирмайсан дўстга, ғанимга.
Айтчи, менга шуми жавобинг —
Сени шунча мақтаганимга?!

* * *

Лаҳзада осмонни қоплади туман,
Ваҳима...
Негадир уюшар кўнглим.
Руҳимда шамолдай тўзғиб юрибман —
Руҳимда чақмоқлар чақади, ўғлим.

Юракка яқиндир — Бу ёлғиз кеча,
Туннинг кўзларида чўлғанар хатар.
Қанийди...

Қанийди то саҳаргача
Оппоқ кўйлагини кийса дарахтлар.

Хўрсиниб-хўрсиниб қўяди гоҳо
Кимдандир хижолат чеккан япроқлар.
Қарғалар ўзини санайди даҳо,
Қайдадир липпиллаб қолар чироқлар.

* * *

Эртага рўй берар бариси —
Ёлғонлар топади ниҳоя.
Тушингда кўрасан барини —
Фақат жим ухласанг кифоя.

Умрингдан қолмагай зарра доғ,
Бир куни келарсан ўзингга,
Кўзингни очарсан каттароқ —
Розилик бермайсан ўлимга.

БОРЛИҚ ВА ЙЎҚЛИК...

I

Тонгда ҳаёт билан
Юзма-юз қолдим,
Бемалол ўтирдим —
Ўзимни ташлаб.
Мен уни авайлаб
Қўлимга олдим,
У менинг қўлимда
Кетарди яшнаб.
Мен унга узатдим
Ширин чой қуйиб,
У менинг кўнглимга
Кириб келди тик.
Бари саволларни
Бир четга қуйиб,
О, ҳаёт иккимиз
Бирлашиб кетдик.
У менинг кўзимга
Узоқ тикилди,
Юзларимдан ўпди
Хайрлашар чоқ.

Қўлимдан бўшаркан
Ерга букилди —
Ва яна қаддини
Кўтарди... бироқ,
Мен эса тиз чўкдим
Турган жойимда,
Қўлимни силтадим —
Кўзларимда нам.
Бир оғриқ турганди
Менинг жонимда,
У эса қўлини
Кўтармади ҳам.
Қўлларим ҳавода.
Кўзимни юмдим,
Қип-қизил гулларнинг
Титради лаби.
Дарахтлар сап-сарик
Сочини юлди —
Эри ташлаб кетган
Аёллар каби.

II

Худойим, кўнглимда қолмади шафқат,
Бари азобларни мен кўрдим баҳам.
Узоққа кетмагин — ёнимдан, ҳаёт —
Менинг аёллигим панд берар баъзан.
Жонимда бир қўрқув юрар эргашиб
Бу қўрқув ичинда қололмайман мен.
Қанча журъат қилмай —
Тик тутиб бошим —
Ўлимнинг кўзига
Қаролмайман мен.

Қаттиқроқ тикилсам —
Чидамас юзим,
Тили қисиқ каби...
Юзи қорадай.
Кетаман...
Қачондир бир мўйсафиднинг
Қўлидан етаклаб кетган боладай.

III

Тўполон кўтарар йиллар тўзони,
Осмон ҳам ер билан алмашар гоҳ-гоҳ.
Ям-яшил дарахтнинг узилиб жони
Бевақт ўлим билан баҳслашар узоқ.
О, кўриб турибман —
Қўрқинчли тушдай,
Уйғонишни кутиб,
Ухлашни кутиб.
Турибман жон таслим
Қилган кишидай —
Даҳшатли йиғини
Ичимга ютиб.
Эҳ, аёл бўлмасам —
Аёл бўлмасам!
Кўрардим — манглайда неки борини.
Ўлимни чангаллаб қўлларим билан
Олган бўлар эдим ўзим жонини.
Эҳ, аёл бўлмасам...

* * *

Ваҳм, даҳшат қўпган очунда,
Қўрқув йироқ — барига шайман.
Қора тунда,
Қоп-қора тунда
Ўлим билан келишолмайман.
Менга қарши уюшар қўлим,
Недир жимирлайди қонимда.
Ҳамдард бўлиб келдингми, Ўлим,
Ҳеч кимса йўқ бўлса ёнимда?

Кўзларига

боқдим

жовдираб:

Меҳр, Соғинч, озгина ўтрик.

Биз азалдан танишлар каби,

Ўлим билан келишиб кетдик.

* * *

Дунё ўралашди хазон ичра

Беруҳ қочиб борар —

Бесаришта йўл.

Тўкила бошлаган йўллар устидан

Дарахт мангуликка чўзаётир қўл.

Баҳор бу боғлардан бормоқда ўчиб,

Аста сўниб борар сўнгсиз ирода.

Ҳаёт атрофимда айланар учиб,

Сен қайси дунёда,

қайси дунёда?!

Худди умр каби ўтасан бешашт,

Худди умр каби ўтасан қисқа.

Баҳорни соғинган боғларга ўхшаб,

Дунё юрагингдан кўчираар нусха.

* * *

The verses of Khosiyat Rustamova are remarkable for their thoughtfulness, desperation and modesty. Their artistic value is rich of colors. Her verses flow out of the deepest layers of her heart. The lines are fluent and the feelings are sincere.

In short, future of a new talented poetess, who entered into the great poetry, is really hopeful.

* * *

A talented poetess Khosiyat Rustamova's creation proves the fact that she wishes not just to live or just to write in the usual manner. Her writings are true. There is no lie or untrue feelings. Once she wrote:

Life! If you do not remind of me,
Death would never know about my existence.

Good gracious! Does Death forget about any creation? If yes, that is Literature. If yes, that is Poetry. Suddenly teardrops come to your eyes. You will try to console yourself. Reading Khosiyat's verses, you will acknowledge that they are really unique.

It would be desirable to read her poetry in different languages.

We are very glad to present Khosiyat's collection "Rescue" and we believe that you'll enjoy reading it.

МУНДАРИЖА

Шеърият	4
Шамоллар эрмаклаб ўйнар	5
Хаёл	5
Вақт	6
Ўзимни йиғлатиб томоша қилдим	7
Шеърият	8
Кўкда булут сузади кўм-кўк	8
Қўнғироқ... Чинқирар исмингни айтиб	9
Ҳув, боғларнинг ичида	9
Қандай яшай, жоним, бугунни	10
Ҳаёт	11
Куз	11
Тўлепберган Қаипбергановга	11
Куз	12
Нима бўлса — бўлади тамом	13
Қ.Н.га	14
Телефон... Бир лаҳза етмайди ҳаво	14
Тун жуда узоққа чўзилиб кетди	15
Йўлақларда изғиб юрар тун	15
Эшик очиб кирар тасодиф	16
Геометрия	16
Шамол дарахтларни солди ларзага	17
Ўзимнинг кўнглимда ўзим сарсонман	17
Тун кўзимга кириб келди кўзин ёшлаб	18
Ёзишдан чарчадим ўлимни мақтаб	18
Қаерга бораман бу тундан ўтиб?!	18
Ўз-ўзимдан чиқиб кетаман гоҳи	19
Хазон	20
Тирикликка мактуб	21
Куз	22
Шабнам юзларини	22
Паст-баланд йўлларга	23
Наҳотки	23
Ўргимчак	23
Кўзларимни тўсиб қўйди кўк	24
Оқшом чоғи деразамдан	24
Ажабо, бу ҳаётнинг	25
Шошилиб келганда аллақадан	26
Ахматова	26
Телефон	27
Айланиб юрибман ўз атрофимда	28
Дарахтлар чанг солиб	28

Ва яна тонг отди	29
Қандай қарар кўзимизга энди ўлим	29
Қадаҳ синиб кетар гиламга тушиб	30
Қўрқинчли туш каби ўтиб кетасан	30
Азизим, хазонлар тушди йўлимга	30
Кўзнинг кечасидан тун ўтар юриб	31
О, кимдир йўқолар зинадан тушиб	31
Чўқаётган одам	32
Тонг	32
Тун ким ўтар	33
Жиҳозлар остига қочиб кирар тун	33
Бугун чин яшадим — Ўлим бормади	34
Ўзни енгмоқ қийин экан	34
Дунё сени қучоғига олганида	35
"Дарахтлар гапирса.."	35
Қоғозлар ётибди узала тушиб	36
Ҳолат	37
Дунё	38
Ўтинч	38
Тасодиф бўлса-ю	39
Шамоллар қасд қилди ширин жонига	40
Тун енгилар — қовоғин уйиб	40
Йўқ, шеър ёзаётганим йўқ	41
Бу чинор жуда ҳам узоқ яшади	41
Кечириб бўлмагани каби хоинни	42
Шавкат Раҳмонга	42
Деворга бошини уриб олар тун	42
Кузак	42
Боққа шамол кирди	43
Бир ёниқ сўз билан келдингиз кириб	43
"Кетайлик.."	43
Ололмай турибман ўзимни қўлга	44
Босиб келди туннинг шону шуҳрати	44
Совуқ шамол юзга урилди	45
Шовқин-сурон авжида. Кузак.	45
Учиб юрдим қуш каби енгил	45
Ҳаёт	46
Қуш учиб етолмай қайтди ортига	46
Неча бор қор ёғди — из босилмади	47
Дунёга ҳеч нарса	47
Баллада	48
Ёлғизлик	48
Ўттизинчи ноябрь	49
Ўргимчак	49

Ганим	50
О, кўкка юлдузлар	50
Бир лаҳзада ўтади умр	50
Тун ваҳима ичида қолган	55
Сизга қуёш керак	55
"Осмон жуда яқин..."	55
Маҳкум этилганман	56
"Совуқмасми..."	56
Тун билан ёнма-ён турибман ўзим	57
Мозор	58
Мени мудом пойлаб юрар қадамларим	58
Менинг юрагимдан бошқа дўстим йўқ	58
Ит увлади ортимда	58
Тупроққа қайтаман	59
Юрак билан суҳбат	60
Ёзиғимда борми қайғули шодлик?	60
Ҳамма чироқлар ўчган	61
Бугун таъналардан юрагим ожиз	61
Ўнгидан келарди борики ишим	62
Хулоса	62
Мени уялтиргинг келдим, Чироқ	62
Сен қаддингни кўтар, тупроқ	63
Осмонда қатор-қатор	64
Ер	64
Дўрмонда	64
Чорасиз вақт тўхтар тангри измидан	65
"У одам ўлиди-ку..."	66
Мени шамоллигим ёлғон	67
Ногоҳ кўзларингда кўрдим осмонни	67
Боряпман	67
О, яна боғларга қоронғу тушди	68
Ўлим йўқ!!!	68
Тун бўйи боғларга ёғдирамиз қор	68
Ўзимни минг тилга ўгириб чиқдим	69
Ҳосият Рустамовага	69
Наҳот, ўтаяпман барини кўриб	69
Ўлим қаршисида кўзимни юсам?!	70
Баъзан ўтган умрим	71
Мени кўрармикан ўлимга раво	71
Тонг	72
Сабоқ	72
Борлиқда – Ҳар бало уйғотар шубҳа	72
Одам кетиб борар	73
Ёз	74

Бесарҳад кенгликда	74
Дарғазаб шамолнинг	75
Кимдир қоронғуда	75
Ҳадемай қиш келар	76
Кўкариб боряпман вужудим узра	77
Қайта келгай ҳар йил баҳор	78
Қорлар эримоқда	79
Булут аста-секин чиқди ҳавога	79
Тангри виқор билан боқади кўкдан	80
Ҳурпайган боғларга ёйилар туман	80
Бу даҳри давворда	81
Қартайган тун борар олдимга тушиб	81
Бу виқорли тоғу тош аро	81
Айланайин маним моҳ қизим	81
Сенга суйанганга ўлим йўқ, Ватан!	82
Умр	83
Лермонтов	84
Ой заминни қўмсаган кеча	84
Жавзо	84
Жулдур кўрпаларда алаҳсирар тун	84
Яхшиям туғилдим	85
Тун ўзида қолсин	86
Иқрор	87
Суврат	87
Тун уюлиб қолди кўчада	88
Шамолни қайси қўл	88
Тун бунча қарайди кўзини узмай	89
Ваҳмали сукутдан безган ташқари	89
"Салқиган деворлар..."	90
Бир-бир йиқар ҳаёт чалиб	90
Намхуш ҳаво	90
Бу совуқ вужудда	91
Кун кўрмаган тунларда исён	91
Э воҳ, жони-жаҳонимга	91
Ўзимдан енгил-енгил	92
Сукунат	92
Куз	92
Умрим бало бўлди маним	93
"Бир...икки... Уч..."	93
Мен ўзимни тортаман тундан	93
Ўзимда тўхтадим айланиб юриб	94
Тонг ёришиб қолди бефурсат	94
Ер менинг ортимдан юрар эргашиб	94
Аста чиқа бошлар тун зиналардан	95

Деразанг кўчадан	96
Балки хазондирман	96
Сени топиб олдим йўқлик ичидан	97
Деразанг мен томон	100
Тонглар мени отиб кетди, дўст	100
"Минг йилки..."	101
Учиб-учиб қўяр лаб	101
Тақдир, бунча қаттиқ бўлмаса Қаҳринг	101
Юрак, кетсам — энг сўнги маҳал	101
Дунёнинг йиқилган дарахтларини	101
"Менга қизиқ эмас..."	102
Мен ёмонман	102
Август	103
Тез ишга киришган	103
Балки бу дунёнинг	104
Пастқамларда униб боряпман	104
Кеча нима қилдим	104
Мен ўлиб кетардим аллақачонлар	105
Мозор	105
Худо ҳам сийлади	105
Кетдим	105
Бу дунёнинг кўзи кўр	106
Мен борар йўлларнинг эшиклари берк	108
Гоҳо майда ҳислар чулғайди мани	108
Ғамгин новдаларга	109
Туриб қолди булутлар ўйчан	109
"Юр, чиқиб кетамиз..."	109
Ўлим	110
Лаҳзада осмонни қоплади туман	110
Эртага рўй берар бариси	110
"Борлиқ ва йўқлик..."	111
Ваҳм, даҳшат қўпган очунда	112
Дунё ўралашди хазон ичра	113

Адабий-бадиий нашр

ХОСИЯТ РУСТАМОВА

НАЖОТ

Шеърлар

Тошкент «Маънавият» 2003

Муҳаррир *У. Қўчқоров*

Рассом *Д. Ражабов*

Техн. муҳаррир *Т. Золотилова*

Мусахҳиҳ *С. Абдусаматова*

Компьютерда тайёрловчи *А. Турсунов*

Теришга 22.09.2003 й.да берилди. Босишга 02.10.2003 й.да рухсат этилди. Бичими 84x108/₃₂. Таймс гарнитураси. Офсет босма усулида босилди. Шартли б.т. 6,3. Шартли қр.-отт. 6,72. Нашр т. 5,63. 2000 нусха. Буюртма № А –5153. Нархи шартнома асосида.

«Маънавият» нашриёти. Тошкент, Буюк Турон, 41-уй. Шартнома 53–03.

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигининг Тошкент матбаа комбинатида чоп этилди. 700129. Тошкент, Навоий кўчаси, 30-уй. 2003.